

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Katedra pedagogiky

Bakalářská práce

VYUŽITÍ DRAMATICKÉ VÝCHOVY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH V JIHOČESKÉM KRAJI

Autor práce: Petr Kropáček

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Pokorný

Studijní program a obor: Vychovatelství, pedagogika volného času

Ročník: I. ročník

Forma studia: prezenční

České Budějovice, 2013

Prohlášení:

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury. Prohlašuji že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě (v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Teologickou fakultou) elektronickou cestou ve veřejně přístupné databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Datum:

Podpis:

Poděkování:

Děkuji svému vedoucímu práce Mgr. Jiřímu Pokornému za metodické vedení, odbornou pomoc, poskytnuté rady a cenné připomínky při vypracování této bakalářské práce.

Rád bych také poděkoval Mgr. Lence Dvořákové, Ing. Evě Hesoun Solnařové a Janě Kropáčkové za jazykovou korekturu a morální podporu při psaní této bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD.....	5
1 Vymezení základních pojmů	8
1.1 Pedagogika	8
1.2 Vyučování.....	8
1.3 Výuka	9
1.4 Učitel.....	9
1.5 Výchova.....	9
1.6 Dramatická výchova.....	10
1.7 Kurikulum	10
1.8 Rámcový vzdělávací program.....	11
2 Dramatická výchova	12
2.1 Dramatická výchova.....	12
2.2 Cíle a hodnoty	13
2.3 Metody v dramatické výchově	18
2.4 Dramatická výchova v rámcovém vzdělávacím programu.....	19
3 Osobnost pedagoga a jeho kompetence	21
4 Praktická část	29
4.1 Cíl práce a metodika	29
4.2 Výsledky dotazníkového šetření.....	29
4.3 Celkový souhrn	33
Závěr	37
Seznam použitých zdrojů	40
Seznam příloh	44
Abstrakt.....	66
Abstract.....	67

ÚVOD

„Škola je ve své podstatě budova, sloužící k tomu, aby se uvnitř vzdělávaly děti a mládež.“¹

(Cannyova definice)

„Zábava a činnost dělají hodiny krátkými.“²

(William Shakespeare)

„Divadlo vychází ze života a do života se vrací.“³

(Josef Kajetán Tyl)

Pro úvod své práce jsem si vybral tři citáty, na kterých se pokusím objasnit smysl mé práce. První výrok spadá do sbírky Murphyho zákonů, která je sice ze sémantického hlediska ironická, neboť autoři využívají často svůj subjektivní náhled na dané téma, ale v tomto případě Cannyova definice opravdu vystihuje podstatu školy. V dnešní době však i přes snahu zavádět do hodin inovativní metody převládá u většiny lidí názor, že děti jsou ve škole nuceny memorovat veliké množství edukační látky, která vyžaduje pouze monolog pedagoga, zatímco žáci jsou pasivní. V souvislosti s tím navazuji na první výrok druhým citátem, jehož autorem je nejznámější anglický dramatik, který sice nemluvil o hodině jako o vyučovací jednotce, ale de facto to lze na vyučovací proces výstižně aplikovat. Snažit se žáky vtáhnout do procesu vzdělávání a usilovat o jejich aktivní zapojení do činností, díky nimž by se jim i probírané učivo lépe osvojovalo a chození do školy by se pro žáky stalo nejen povinností, ale i zábavou. Vhodnou participací žáků na edukačním procesu by se mohlo stát využití dramatické výchovy.

---

¹ WAGNER, Karl, Murphyho zákony, s. 474

² SVOBODA, Martin, Citáty slavných osobností, [cit. 1. 4. 2013], dostupné z: <<http://citaty.net/autori/william-shakespeare/?page=9>>

³ SVOBODA, Martin, Citáty slavných osobností, [cit. 1. 4. 2013], dostupné z: <<http://citaty.net/autori/josef-kajetan-tyl/>>

Jak pronesl Josef Kajetán Tyl, náš význačný autor divadelních her, námětem pro drama bývá často sám život. Žáci si prostřednictvím dramatické výchovy mohou nejen lépe pamatovat látku, ale zároveň se připravovat na svoji roli ve světě.

Když se ohlédneme více do minulosti, tak právě Tylova doba, doba národního obrození, která souvisela s pokusy českého národa o emancipaci, využívala divadlo k rozšiřování českého jazyka mezi prostý lid. Jelikož Marie Terezie zavedla školní docházku v roce 1774, bylo v období národního obrození ještě větší množství lidí negramotných a právě divadlo se stalo prostředkem, který oslovoval mnohem více lidí než knihy. I v dnešní uspěchané době upřednostňují někteří lidé film či divadlo před knihou, a proto jsem se rozhodl zjistit, jak základní školy využívají možnost používat pro zpestření hodin dramatické výchovy a jak se k této eventualitě vyhraňují ve školním a mimoškolním vzdělávacím programu.

Stanovil jsem si tedy konkrétně tyto dva výchozí cíle, abych zmapoval situaci českého školství v oblasti užití dramatické výchovy. Výzkumný problém by ale vyžadoval vysoký počet respondentů a přesahoval by záběr bakalářské práce, a proto jsem se zaměřil konkrétně pouze na Jihočeský kraj, ve kterém jsem do výzkumného vzorku zařadil 223 základních škol. Výběr těchto škol byl záměrný a relevantním znakem pro tuto selekci byla právě jejich geografická poloha.

Pro hledání odpovědi na vymezený deskriptivní výzkumný problém jsem zvolil kvantitativní výzkum, abych prozkoumal daný počet základních škol a směřoval k jistému zevšeobecnění získaných dat. Subjekty výzkumu jsem kontaktoval elektronicky prostřednictvím e-mailové adresy a jako výzkumný nástroj jsem použil dotazníkového šetření, i když jsem si byl vědom, že jednou z jeho nevýhod je nízká návratnost.

Dotazoval jsem se škol na položky týkající se dramatické výchovy a nabízel jsem hotové alternativní odpovědi. Tyto uzavřené dichotomické otázky jsem však doplnil podotázkou, na kterou mohli respondenti odpovídat volně a více se rozepsat k dané problematice. Uzavřené otázky jsem volil pro lepší a jasnější interpretaci dat a následné zanesení do grafu, ale zároveň jsem dotazované nechtěl v odpovědích omezovat, protože by mohly vést k novým a zajímavým údajům. Z tohoto důvodu je struktura

dotazníku kombinací těchto dvou typů otázek, takže můžeme mluvit o otázkách polouzavřených.

Obdržené dotazníky jsem zpracoval, vyhodnotil a výsledky zachytil pomocí grafů, které jsem doplnil svým komentářem. Výsledky mé práce jsem se pokusil interpretovat a následně v závěru práce shrnout.

1 Vymezení základních pojmů

1.1 Pedagogika

„V odborném významu věda a výzkum zabývající se vzděláním a výchovou v nejrůznějších sférách života společnosti. Není tedy vázána pouze na vzdělávání ve školských institucích a na populaci dětí a mládeže.“⁴ Jak uvádí Průcha ve svém Pedagogickém slovníku, pedagogika se skládá z mnoha disciplín. Jmenujme si některé z nich: obecná didaktika, didaktika, filozofie výchovy, edukometrie, pedagogická prognostika, teorii výchovy, speciální pedagogika, sociální pedagogika. Pedagogiku tvoří i hraniční disciplíny, které mají obecnější ráz. Je to především pedagogická psychologie, sociologie výchovy a ekonomie vzdělávání.⁵

1.2 Vyučování

„V běžném významu označuje celkově to, co se každodenně odehrává ve škol. třídách v průběhu vyučovací hodiny.“⁶ Ve vyučování je nejdůležitější interakce mezi učitelem a žákem.⁷ Základem je záměrné působení na žáka, aby u něj docházelo k procesu učení. Vyučovací činnost je opřena především o učivo a jeho zprostředkování učícím se. Při edukačním působení se významně promítá vztah učitel – žák a učitelovo pojetí výchovy,⁸ což patří ke každodenní pedagogické „filozofii“ a zároveň i slouží jako jeden ze základních prostředků k optimalizaci školní práce.

---

⁴ PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 160.

⁵ Srov. PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 161

⁶ PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 288.

⁷ „Pod pojmem pedagogická interakce budeme chápat vzájemné působení dvou nebo více subjektů v průběhu výchovně vzdělávacího procesu. Do této interakce vstupuje řada činitelů, jež v mnohem složitějších strukturách ovlivňují nejen působení učitelů na žáky, ale i působení rodičů na děti a děti navzájem. Tyto vzájemné vazby se promítají nejen do průběhu, ale i do výstupů celého pedagogického procesu. Tvoří složitou strukturu mezilidských vztahů pedagogického procesu, které se navzájem podmiňují a dynamicky vyvíjejí.“ (VALIŠOVÁ, Alena; KASÍKOVÁ, Hana, Pedagogika pro učitele, s. 221.)

⁸ Srov. PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 288.

1.3 Výuka

„Výukový proces (vyučovací proces nebo také výuka, vyučování) představuje složitý otevřený systém, který je tvořen vzájemně propojenými, ovlivňujícími se a závislými prvky, vztahy a je spojen s vnějším prostředím (rodinnou, obcí, společností atd.). Jde o specifický druh lidské činnosti, která umožňuje osobnostní rozvoj aktérů (učitelů, žáků) ve vyučování tím, že směřuje k určitým cílům a podporuje vzájemnou interakci a komunikaci.“⁹

1.4 Učitel

„Jeden ze základních činitelů vzdělávacího procesu, profesionálně kvalifikovaný pedagogický pracovník, spoluodpovědný za přípravu, řízení, organizaci a výsledky tohoto procesu. K výkonu učitelského povolání je nezbytná pedagogická způsobilost. Tradičně byl učitel považován za hlavní subjekt vzdělávání, zajišťující ve vyučování předávání poznatků žákům. Současné pojetí učitele, vycházející z rozšířeného profesionálního modelu, zdůrazňuje jeho subjektivně-objektivní roli v interakci se žáky a prostředím. Učitel spoluvytváří edukační prostředí, klima třídy, organizuje a koordinuje činnosti žáků, řídí a hodnotí proces učení.“¹⁰

1.5 Výchova

Výchova je velmi složitý a dynamický proces, který je: *„jedním z významných faktorů úspěšného rozvoje společnosti a jejich jednotlivých občanů jako vzdělaných, morálně uvědomělých a sociálně angažovaných osobností, které se kvalifikovaně a aktivně podílejí na životě společnosti“¹¹*. Ve výchově je důležitý rozvoj jedince po fyzické, psychické a sociální stránce. Díky tomuto tvrzení se dá pracovat s definicí od

---

⁹ ČABALOVÁ, Dagmar, Pedagogika, s. 137.

¹⁰ PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 261.

¹¹ JŮVA, Vladimír, Základy pedagogiky, s. 47.

Průchy. Výchova je tedy, „*proces záměrného působení na osobnost člověka s cílem dosáhnout pozitivních změn v jejím vývoji.* „¹²

1.6 Dramatická výchova

Dramatická výchova je jedním z pěti oborů estetické výchovy, který pracuje s prostředky a postupy divadelního umění. Dalšími obory jsou výchovy literární, výtvarné, hudební a pohybové.¹³

Toto doplňuje i Koťátková S., která definuje dramatickou výchovu takto:

- „*jeden z pěti oborů estetické výchovy (vedle výchovy literární, výtvarné, hudební a pohybové),*
- *výchovná disciplína, která využívá některých prostředků a postupů divadelního umění,*
- *učení především přímým prožitkem a vlastní zkušeností v jednání*“¹⁴

1.7 Kurikulum

Všeobecná definice kurikula zní: „*Angl. curriculum. Rozlišují se tři základní významy pojmu:*

1. *Vzdělávací program, projekt, plán.*
2. *Průběh studia a jeho obsah.*
3. *Obsah veškeré zkušenosti, kterou žáci získávají ve škole a v činnostech ke škole se vztahujících, její plánování a hodnocení.*

---

¹² PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 277.

¹³ Dramatická výchova: creativ drama - drama in education. SDRUŽENÍ PRO TVOŘIVOU DRAMATIKU. *Dramatická výchova* [online]. 2003-2012 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <<http://www.drama.cz/dv/index.html>>

¹⁴ KOŤÁTKOVÁ, Soňa, Vybrané kapitoly z dramatické výchovy, s. 49.

Pojem nebyl v české pedagogice před r. 1989 používán. Jeho zavedení a příslušná teorie má význam pro komplexní řešení cílů, obsahu, metod, způsobů organizace a hodnocení škol. vzdělávání. Tyto problémy byly vztahovány ke konceptům učební osnovy, učební plán, obsah vzdělávání, učivo, které však nepokrývají komplexní význam pojmu kurikulum. Kurikulum existuje v různých formách. Podle koncepce IEA se rozlišuje: zamýšlené kurikulum (plánované); realizované kurikulum; dosažené kurikulum (učivo osvojené žáky).¹⁵ Budeme se dále věnovat ještě i školnímu kurikulu, které se vymezuje jako „Vzdělávací program konkrétní školy. Zahrnuje zpráv. priority a specifčnosti školy, kurikulární nabídky, tj. povinné, volitelné a nepovinné předměty, mimotřídní aktivity, způsoby organizace škol. života a způsoby realizace vztahu školy s rodiči žáků.“¹⁶

1.8 Rámcový vzdělávací program

„V návaznosti na Bílou knihu a v souladu s návrhem nového školského zákona jsou v ČR vyvíjeny nové kurikulární dokumenty pro základní vzdělávání a další stupně vzdělávání. Připravovaný rámcový vzdělávací program pro základní školu vymezuje uceleně pojetí základního vzdělávání, jeho vzdělávací cíle a oblasti vzdělávání (např. jazyková a literární komunikace, člověk a jeho svět, umění a kultura). Postuluje se, že na základě těchto rámcových programů si budou moci jednotlivé školy vytvářet vlastní škol. vzdělávací programy, přizpůsobené podmínkám regionu a lokality. V důsledku nerozvinutosti teorie a výzkumu kurikula v ČR není ujasněno, jaký je vztah rámcových vzdělávacích programů k dosavadním standardům vzdělávání, k národnímu kurikulu aj. – kurikulum, základní kurikulum, vzdělávací politika, Vzdělávací program Základní škola.“¹⁷

---

¹⁵ PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 110.

¹⁶ TAMTÉŽ, s. 240.

¹⁷ TAMTÉŽ, s. 197.

2 Dramatická výchova

V této kapitole se budu zaměřovat na to, co je podstatou dramatické výchovy, jaké jsou její cíle, hodnoty, metody, techniky. Jak by měla vypadat osobnost pedagoga dramatické výchovy. Jaké by mělo být klima, prostor, vybavení pro hru, pro drama, jak je dramatická výchova zahrnuta do RVP. Budu hledat odpovědi, verifikovat je, explikovat a detailněji zkoumat.

2.1 Dramatická výchova

V první úvodní kapitole jsme se díky S. Kořátkové dozvěděli, jak lze definovat dramatickou výchovu. Pro doplnění bych rád čerpal definice i od jiných autorů. Například J. Valenta uvádí: *„Dramatická výchova je systém řízeného, aktivního sociálně-uměleckého učení dětí či dospělých založený na využití základních principů a postupů dramatu a divadla, limitovaných primárně výchovnými či formativními a sekundárně specificky uměleckými požadavky na straně jedné a individuálními i společnými možnostmi dalšího rozvoje zúčastněných osob na straně druhé.“*¹⁸ Dle E. Machkové, která píše o dramatické výchově jako o *„učení se zkušeností, tj. jednáním, osobním, nezprostředkovaným poznáváním sociálních vztahů a dějů, přesahující aktuální reálnou praxi zúčastněného jedince“*¹⁹. Dramatickou výchovu, díky těmto definicím můžeme brát jako sociální učení žáků. A i tak definuje dramatickou výchovu K. Bláhová: *„obor zabývající se osobnostně sociálním učním.“*²⁰

Dramatickou výchovu chápeme jako školní předmět nebo zájmovou aktivitu. Metody a techniky mohou být využívány jako doplňková činnost i v jiných předmětech. Dramatická výchova je zde aplikována v rámci mezipředmětových vztahů a nevyučuje se jako samostatný předmět. Dramatizace navíc vyžaduje delší přípravy a učitel je bohužel omezen učebními osnovami a plány, které musí plnit (této komparaci se budeme věnovat v praktické části bakalářské práce). Nejvíce se s metodami

---

¹⁸ VALENTA, J. Metody a techniky dramatické výchovy, s. 27.

¹⁹ MACHKOVÁ, Eva, Úvod do studia dramatické výchovy, s. 32.

²⁰ BLÁHOVÁ, K., Uvedení do systému školní dramatiky, s. 22.

a technikami dramatické výchovy setkáváme v předmětech jako je český jazyk (konkrétně literatura), občanská výchova či anglický jazyk, kde se pomocí dramatiky rozvíjí u žáků slovní zásoba a sociolingvistická kompetence. Oblíbené je též hraní modelových situací. Potřebujeme-li se přiblížit tématu a vtáhnout děti do edukačního procesu, je právě dramatická výchova jednou z nejlepších metod. Hlavně i díky tomu, že dramatickou výchovu můžeme brát jako prozkoumávání, poznávání a chápání mezilidských vztahů, ať už reálných, nebo fantazií vytvořených situací. Tyto situace mohou spadat do minulosti, současnosti, či budoucnosti.²¹

2.2 Cíle a hodnoty

Cíl jakékoliv práce je velmi důležitý. Aby práce měla smysl, je třeba si určit cíl. Stanovení cílů není nic jednoduchého, a proto na začátek bychom si představili metodu SMART, která by se dala využít jako pomůcka, či souhrn pravidel při stanovení cílů. Je to metoda, kterou by každý měl znát. SMART v angličtině znamená chytrý, a proto se dá konstatovat, že jsou to chytře stanovené cíle. Díky této pomůcce zjistíme, zda je cíl správně vyjádřen a na konci můžeme určit, zda byl cíl splněn, či nikoliv.

Abychom si mohli být jisti, že je náš cíl opravdu vhodným cílem, musíme si rozebrat tuto zkratku písmen na jednotlivá anglická slova, říci si jejich ekvivalent v českém jazyce a zamyslet se nad jejich významovým obsahem. Pod anglickými iniciálami se skrývají tato slova: S - Specific, M – Measurable, A- Achievable, R – Relevant, T – Time-bound . V češtině máme slova, která jsou sice cizí, ale už dostatečně zdomácněla, takže je můžeme použít pro vysvětlení těchto cizích výrazů.

SMART

- **Specifický** (přesný, určitý, konkrétní, dobře popsáný) cíl. Každé slovo je důležité, nesmí být obecné. Díky konkrétním a výstižným slovům je jasné, čeho má být dosaženo.

---

²¹ Srov. MACHKOVÁ, Eva, Úvod do studia dramatické výchovy, s. 32.

- **Měřitelný** - jasně nastavená kritéria měření, abychom zjistili, na kolik byl cíl splněn/nesplněn.
- **Akceptovatelný** – přijatelný, vyhovující, nemůže být v rozporu s ničím.
- **Reálný** – musí být splnitelný. Správně položen pro danou skupinu lidí.
- **Termínovaný** – stanovena doba, po kterou je cíl naplňován.²²

Cíle a hodnoty dramatické výchovy se často překrývají, a proto se od sebe těžko odlišují. V České republice se objevují názory z řad pedagogů, rodičů i veřejnosti, zda má dramatická výchova smysl a jestli to není pouze emocionální lázeň, ve které se žáci jen „bahní“. Důležitou otázkou zůstává, zda má drama ještě jiné hodnoty a cíle, než je prožitek z chaotické zábavy. Tyto otázky právem vyvěrají na povrch tam, kde není jasně stanovený (zformulovaný, SMART) cíl a jasně představené hodnoty. Nejsou zde použity prostředky, metody a látky vyvozené z cíle, z pedagogického záměru. Má-li jít o výchovu (záměrné působení na žáka), je nutné se zabývat hodnotami a cíli.²³

Rád bych vycházel z rozdělení cílů od V. Jůvy. Nebudu se však věnovat celkovému rozdělení, ale pouze vypíši to, jaké druhy cílů mohou existovat. Do první kategorie řadíme **cíle individuální a sociální**. Za cíl individuální považujeme v pedagogice osobní rozvoj, prospěch a uplatnění jedince. Sociální cíl poukazuje na to, jak je člověk prospěšný společnosti a dokáže být schopný a ochotný uvědoměle a odpovědně plnit svoji sociální roli. Dále jsou cíle **obecné** a tyto cíle by se daly také definovat jako dlouhodobé myšleno tedy využívané na delší dobu, nejčastěji pololetí, rok, či déle. Do třetí skupiny zařazují **specifické** cíle, které jinak nazýváme krátkodobé, stanovujeme si na měsíc, lekci, či hodinu (osvojení konkrétních dovedností, vědomostí a návyků, které jsou spojeny s oborem, který je vyučován). Jako poslední kategorii cílů, kterou jsem si vybral pro demonstraci, je vymezení cílů **teoretických** (důležitost v systému vědomostí) a **praktických** (kvalita dovedností a návyků).²⁴ Velmi důležitá je vzájemná propojenost všech stanovených cílů a jejich hodnocení.

²² Srov. HAUKE, Marcela, Pečovatelská služba a individuální plánování, s. 97.

²³ Srov. MACHKOVÁ, Eva, Úvod do studia dramatické výchovy, s. 51.

²⁴ Srov. JŮVA, Vladimír, Úvod do pedagogiky, s. 35 – 37.

V této části bakalářské práce bych se věnoval cílům a hodnotám dramatické výchovy. V publikaci Ostravské univerzity se dá najít tato definice. „Cíle dramatické výchovy jsou formulovány podle formy uplatnění, věku dětí a zvláštnosti konkrétní skupiny se kterou učitel pracuje.“²⁵ E. Machková cíle definuje ve třech základních rovinách:

1. v rovině dramatické:

- a) dovednosti v dramatické oblasti (hra v roli, výstavba celku, výrazové prostředky),
- b) vědomosti v dramatických aktivitách a divadle (dramaturgie, historie, teorie)

2. v rovině sociální:

- a) struktura skupiny, její dynamika, vztahy ve skupině, kooperace,
- b) poznávání života, světa, lidí.

3. v rovině osobnostní:

- a) psychické funkce (pozornost, vnímání, obrazotvornost, myšlení, komunikace, emoce, vůle),
- b) schopnosti (inteligence, tvořivost, speciální schopnosti) a příslušné dovednosti,
- c) motivace, zájmy
- d) hodnotový žebříček, postoje.²⁶

Cíle a hodnoty jsou k sobě spjaté, těžko se diferencují. Dle E. Machkové je první a nejdůležitější skupinou hodnot a cílů **SOCIÁLNÍ ROZVOJ**. Jde o schopnost vnímání druhých. Jejich stanoviska, pocity, motivace, jednání. Souhrn celkového lidského pochopení. V této skupině hodnot jde také o spolupráci a přátelství. Všichni zúčastnění se snaží dát, ale zároveň i přijmout, maximum, aby tak vytvořili společný výsledek.

ROZVÍJENÍ KOMUNIKATIVNÍCH DOVEDNOSTÍ – Skupina hodnot úzce souvisí s předchozí. Jde nejen o složku verbální, ale i neverbální. Důležitost vyjádřit své myšlenky, postoje, názory a pocity. Umět je sdělit, aby byly srozumitelné pro druhé, ale

---

²⁵ KOLEKTIV AUTORŮ KATEDRY PEDAGOGIKY, Pedagogika III., s. 86.

²⁶ MACHKOVÁ, Eva, Jak se učí dramatická výchova, s. 35.

také pochopit a přijmout myšlenky, postoje, názory a pocity ostatních od druhých. Dále ve složce verbální klademe důraz na řečové dovednosti: plynulost, slovní zásobu, artikulaci, dech, hlas, mimiku obličeje i těla, gestikulaci, pohyb, atd.

ROZVÍJENÍ OBRAZOTVORNOSTI A TVOŘIVOSTI – dalším důležitým souborem hodnot. Můžeme se také setkat s formulací jako **rozvoj fantazie, svoboda rozvíjet vlastní nápady**. Obrazotvornost a tvořivost je základ tolerance a empatie, tedy hodnotných mezilidských vztahů.

ROZVÍJENÍ SCHOPNOSTI KRITICKÉHO MYŠLENÍ – Situace, které vznikají při hře, okolnosti, sociální role a charakter představují problém. Tento problém je třeba řešit. Řešíme ho myšlením, kladením otázek, posuzováním různých variant. Varianty verifikujeme a volbou správných nebo optimálních variant se snažíme problém vyřešit. Díky vstupu do role máme na daný problém relativně objektivní pohled, který v reálu může být subjektivní (jednostranný). Ve hře se může jedinec rozhodnout svobodně a nezávisle.

EMOCIONÁLNÍ ROZVOJ – Důležitá skupina hodnot, která se opírá o zkušenost s různými emocemi. Pochopení, že jak negativní, tak i pozitivní pocity jsou důležité. Uvědomit si, že když člověk dá najevo negativní citová pohnutí, není to špatně, dalo by se říci, že je to zdravé uvolnění emocí, nebo kontrolované emocionální vybití. Je dobré za toto uvolnění nikoho neodsuzovat, protože pro člověka je velmi těžké dát najevo emoce, co cítí. Pozitivní emoce dáváme najevo raději a snáze než emoce negativní. Je výhodou, že ve hře si to můžeme vyzkoušet a na rozdíl od reálného života máme vždy kontrolu od učitele, skupiny. Díky zpětné vazbě se dá najít jiné řešení, postoj.

SEBEPOZNÁNÍ A SEBEKONTROLA – Dramatická výchova umožňuje posílit zdravé sebevědomí. Vytváří se osobní jistota a odstraňuje se pocit bezcennosti. Každý v sobě hledá hodnoty, které jsou důležité pro druhé, i ten neméně průbojný člověk má příležitost vyzkoušet si situace, do kterých by se za normálních okolností nedostal, a díky tomu, zjistí, jak je důležité aby, si ve skupině našel místo, které mu bude vyhovovat, a pochopil, že v mozaice skupiny je jeho místo dosti důležité. Těžko by se jeho místo vyplňovalo někým jiným. Měl by se ale také sledovat opak osobnosti, kdy na druhé straně stojí silná, dominantní osoba, která zjistí, že ne vše zvládne sama. Díky tomu si najde své místo ve skupině a zjistí i to, že je důležité naslouchat druhým a respektovat je.

ESTETICKÝ ROZVOJ, UMĚNÍ A KULTURA – poslední významná skupina cílů a hodnot dle E. Machkové a dalších autorů. Dramatická výchova vnáší děti, mladé lidi a dospělé do divadelního umění. Díky zkušenostem s nejdůležitějšími prvky dramatu, které jsou pro tuto práci trvalé a nezbytné. Jsou to – jednání a **hra v roli**, konflikt, dramatická situace, dramatický děj, dramatické dialogy a hra v improvizaci. Bereme-li v úvahu, že součástí práce je veřejné vystoupení, seznamují se žáci (herci) s dalšími složky divadla, které jsou např. – herectví, umění vybudovat postavu a její vývoj, umění režie, dramatičnosti, osvětlování, zvuku, líčení, příprava kostýmů atd. Jde o celkové seznámení „s divadelním řemeslem“ a technikami. Toto vše platí i při hře menších představení ve školách, na besídkách, či jen při třídních scénkách ve velmi jednoduché podobě. Díky těmto zkušenostem se žáci učí divadlu rozumět jako dobří, vnímaví a chápaví diváci.²⁷

Jak jsou popsány cíle a hodnoty dramatické výchovy výše, tak se s nimi a nebo lehce obměněném podobě, setkáme u mnoha dalších autorů, kteří se problematikou dramatické výchovy zabývají. Zdá se mi, že mnoho autorů zapomíná na jeden cíl, který je podle mě velmi důležitý. Ve svém výčtu cílů a hodnot o něm píše na Pedagogické fakultě na Ostravské univerzitě.

ROZVOJ POHYBOVÝCH DOVEDNOSTÍ – Tato skupina cílů a hodnot dodává příležitost uvolnit pohyb obecně a najít různé možnosti pohybu. Ať už je to zjišťování pohybem, co si tělo může dovolit, tak i pohyb v prostoru, který je velmi důležitý.²⁸

V této kapitole jsme si představili několik výchovných cílů, které jsou v dramatické výchově využívány. Velká důležitost je ve správném stanovení a plnění cílů. V dnešní době je otázka výchovy velmi důležitá, a proto je třeba si kvalitně stanovit cíle. Dramatická výchova je neoddělitelně spojena s výchovou k demokracii, svobodě a humanitě. Obecně formulováno jako osobnostní a sociální rozvoj.²⁹

---

²⁷ Srov. MACHKOVÁ, Eva, Úvod do studia dramatické výchovy, s. 51 – 56.

²⁸ Srov. KOLEKTIV AUTORŮ KATEDRY PEDAGOGIKY, Pedagogika, s. 87.

²⁹ Srov. MACHKOVÁ, Eva, Úvod do studia dramatické výchovy, s. 56.

2.3 Metody v dramatické výchově

Metody a techniky dramatické výchovy jsou velmi širokým tématem. O tomto tématu by se toho dalo napsat mnoho. Nauka o metodách se nazývá metodologie. Definice „metody“ dle encyklopedického slovníku – „v obecném významu ozn. způsobu, jak dosáhnout jistého, předem stanoveného cíle prostřednictvím vědomé a plánovité činnosti“.³⁰

Dle E. Machkové je definice taková: „Metoda v nejobecnějším slova smyslu znamená cestu k cíli, která rozhoduje o jeho dosažení. V pedagogice je vykládána jako záměrné uspořádání činností učitele a žáků, směřující k naplnění cílů pedagogických.“³¹ Prostředkem dosažení cíle je technika. V reálu to znamená, že každá metoda má různý počet technik a je na nás, kterou z nich si pro daný problém zvolíme.³²

Valenta k tomuto ještě doplňuje to, že metoda ve vztahu k dramatické výchově může mít několik významů v různé šíři.

1. Metoda jako *celý systém* dramatické výchovy. S tímto pojmem se setkáváme v praxi i v literatuře např.: „dramatická výchova jako metoda vyučování dějepisu; dramatická výchova jako metoda výchovy, atd.“
2. Metoda jako *základní koncepční princip*, na němž je dramatická výchova založena. Jako příklad lze uvést např.: „metodou dramatické výchovy je modelové řešení konfliktů, dále hra v roli a nebo dramatická hra.“
3. Metoda jako *soubor nebo skupina dílčích postupů* dramatické výchovy. Lze říci, že použijeme metodu „pantomimy“, kde se pod tímto názvem ukrývá řada dalších metod, technik a druhů pantomimy.
4. Metoda jako *konkrétní postup*. Z tohoto postupu vyplývá v praxi činnost učitele a žáka. Z celkové nabídky metod (metody pantomimy), se vybere pouze jedna (zpomalená pantomima), pak už nebereme metodu jako

---

³⁰ KOLEKTIV AUTORŮ ENCYKLOPEDICKÉHO INSTITUTU, Ilustrovaný encyklopedický slovník J – Při, s. 507

³¹ MACHKOVÁ, Eva, Jak se učí dramatická výchova, s. 94.

³² KOŤÁTKOVÁ, Soňa, Vybrané kapitoly z dramatické výchovy, s. 91.

součástí něčeho širšího, ale jako metodu samu o sobě. Metoda by tedy mělo být to, co je v hodinách vidět.³³

Jako příklady metod, jak se všichni autoři shodují, lze uvést např.: hra, drama, konání, jednání, akci a jako základní, i nejdůležitější je hra v roli.

2.4 Dramatická výchova v rámcovém vzdělávacím programu

V rámcově vzdělávacím programu pro základní školy jsou povinné předměty a k tomu si každá škola může vybrat doplňující vzdělávací obory. Tyto doplňující obory se dají využít jako povinný, nepovinný anebo povinně volitelný vzdělávací obsah. Každá škola si tedy může sama vybrat, jestli dramatickou výchovu zařadí do školního vzdělávacího programu nebo ne. Dramatická výchova nemusí být využita přímo jako předmět, ale školy mohou využít dramatické metody u jiných předmětů. Metody se nejčastěji využívají u českého jazyka – literatury, dějepisu, hudební výchovy, cizích jazyků atd. Této problematice se více věnuji v praktické části této bakalářské práce.

Dle E. Machkové se dramatická výchova uplatňuje ve třech formách:

- a) jako zájmová činnost
- b) jako vyučovací předmět
- c) jako učební metoda

Zájmová dramatická výchova se uplatňuje v základních uměleckých školách, které mají Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ČR schváleny učební plány a osnovy. Nejsou to však závazné plány a osnovy, ale spíše takové vodítko k práci. Dále

---

³³ VALENTA, Josef, Metody a techniky dramatické výchovy, s. 31.

zájmovou dramatickou výchovu uplatňují v kroužcích a souborech. Nejdůležitější pro tuto formu je, že účast je vždy dobrovolná, účastníky zvolená. Slouží k osvojování příslušných dovedností a vědomostí.

Dramatická výchova jako předmět bývá povinná, nepovinná nebo povinně volitelná. Většinou bývá zaměřena k divadelním dovednostem a aktivitám, anebo výhradně k osobnostnímu rozvoji žáků. Toto rozhoduje škola nebo učitel. Dramatická výchova může obojí spojovat.

Jako samostatný předmět je dramatická výchova se zaměřením všeobecně vzdělávacím, estetickovýchovným a osobnostně sociálním se uplatňuje na 1. i 2. stupni základních škol i na školách středních.

Dramatické metody ve výuce se mohou využívat a kombinovat i s jinými metodami. Nejvíce se uplatňují ve výuce humanitních předmětů. Při této kombinaci metod je velkou výhodou, že si žáci momenty vyzkouší osobně a díky tomu si lépe pamatují, než když to slyší a nebo si přečtou. Dramatické metody napomáhají pochopit věci, které jsou slovně těžko popsitelné nebo sdělitelné. Dramatické metody, se také mohou využít ke sloučení rozdílných vyučovacích metod, nebo v projektové metodě vyučování.³⁴

V České republice je dramatická výchova velmi málo využívána. Této problematice se věnuji v praktické části. Myslím si, že je to velká škoda. Dramatická výchova je velmi málo využívána na základních školách protože nabízí velké možnosti pro výchovu a vzdělání žáků.

---

³⁴ Srov. MACHKOVÁ, Eva, Jak se učí dramatická výchova, s. 191. – 202.

3 Osobnost pedagoga a jeho kompetence

V souvislosti se vzrůstající dynamikou vývoje společnosti jsou na učitele kladeny stále větší nároky, a proto se v této kapitole zaměříme více na osobnost pedagoga a jeho kompetence. Nejdříve použijeme deskripci obecnějšího didaktického hlediska a postupně se budeme snažit poukázat na kvality, které by neměl postrádat učitel dramatické výchovy.

Většina pedagogů pojímá své povolání jako poslání a uvědomuje si, že úspěch či neúspěch výchovného působení závisí do značné míry na nich. „*Prostřednictvím poslání se člověk identifikuje s lidstvem a s trendy jeho vývoje, přebírá odpovědnost za svět, do něhož uvádí své žáky. Poslání učitele znamená odpovědnou účast na tvorbě společného světa, participaci na celku, do něhož jsou uváděni ti, na něž je zaměřeno jeho výchovné a vzdělávací úsilí.*“³⁵ Je tedy patrná důležitost pedagogické role ve školském systému. Učitel není jen složkou znalostí, vědomostí, didaktických schopností a kompetencí, ale musí být v první řadě osobností. Termín osobnost je v současném světě užíván především k označení člověka z psychologického hlediska.³⁶ Umění být osobností se tedy nedá naučit v procesu přípravy na pedagogickou praxi, ale je záležitostí především jednotlivce. Každý musí vychovávat sám sebe a sám sebe zároveň i studovat a klást si otázky, zda je v jeho schopnostech vykonat to, co požaduje od ostatních.³⁷

Velmi záleží na osobních vlastnostech učitele, protože od toho se dále odvíjí postoje žáků k učiteli a také výsledky pedagogického působení. Ze stanoviska kantora představuje vztah k lidem a obzvláště žákům složitý komplex komplikovaných jevů. Mohou se v něm uplatnit motivy jako porozumění, potřeba pomáhat druhým a v neposlední řadě i uspokojení z toho, že dokázal získat uznání druhých. Součástí osobních vlastností učitele by měl dále být pedagogický takt, což znamená, že by měl včas rozpoznat důležité změny ve třídě, kolektivu i u jednotlivých žáků a adekvátně

---

³⁵ VALIŠOVÁ, Alena; KASÍKOVÁ, Hana, *Pedagogika pro učitele*, s. 15.

³⁶ Srov. ČÁP, Jan, *Psychologie pro učitele*, s. 57.

³⁷ Srov. VALIŠOVÁ, Alena; KASÍKOVÁ, Hana, *Pedagogika pro učitele*, s. 16.

situaci zhodnotit a přiměřeně reagovat. Je to složitá dovednost a záleží zde i na učitelových zkušenostech.³⁸

S pedagogickým taktům, který jsme zmínili v předchozím odstavci, souvisí i to, že pedagog by měl vynikat v jednání s lidmi a v organizování jejich činnosti, což je zároveň i jednoznačný požadavek na učitele dramatické výchovy, o kterém se zde budu zmiňovat ještě později. Kantor potřebuje umět komunikovat a jednat s žáky různého věku a pohlaví, ale i s rodiči různých povah a povolání a samozřejmě i se svými pedagogickými kolegy.³⁹

Učitelské povolání je především o kontaktu s lidmi, ale někdy se právě díky tomu může učitel dostat do stresových, frustrujících a konfliktních situací, a proto si pozornost zaslouží i odolnost učitele k náročným životním situacím. Právě to, jak se s nimi dokáže či nedokáže vyrovnat, se projevuje na jeho náladě a může to ovlivnit jeho vztah se žáky.⁴⁰ Učitel, který působí jako zralá osobnost, má na žáky pozitivní vliv, ale v opačném případě nezralý pedagog reaguje na nezralé projevy žáků podobným způsobem a na podobné úrovni, a tím výrazně eliminuje možnost výchovně působit.⁴¹ Pedagog by měl tedy reagovat věcně a s vnitřní převahou, jinak nebude schopen orientovat se ve složitých proměnlivých skutečnostech a vyrovnávat se s nimi. Klíčovými vlastnostmi v komunikaci se žáky jsou zejména „... *humánní vztah k dětem, empatie, porozumění, snaha pomoci, kladný emoční vztah, afiliace – působí právě v jeho komunikaci se žáky.*“⁴²

Pokud se posuneme od učitelových osobních vlastností o něco dále, tak dalším znakem učitelovy didaktické schopnosti a dovednosti je jeho odbornost. Pomineme-li nadprůměrné požadavky na učitelův intelekt, máme tu ještě soubor znalostí, dovedností, dispozic, postojů i zkušeností, který označujeme jako kompetence. Kompetence pedagoga se obecně zakládá na dvou důležitých složkách tohoto pojmu, a to na pravomoci a zodpovědnosti. V užším smyslu sem však patří kompetence odborově předmětové, psychodidaktické, obecně pedagogické, diagnostické a intervenční,

---

³⁸ Srov. ČÁP, Jan, Psychologie pro učitele, s. 306.

³⁹ TAMTÉŽ, s. 307.

⁴⁰ Srov. ČÁP, Jan, Psychologie pro učitele, s. 307.

⁴¹ TAMTÉŽ, s. 308.

⁴² ČÁP, Jan, Psychologie výchovy a vyučování, s. 330.

sociální, psychosociální a komunikativní, manažerské a normativní, profesně a osobnostně kultivující,⁴³ ale také jednotlivě i schopnost motivovat a aktivizovat žáky, pružnost a kreativita, schopnost řešení problémů a podpora rozvoje individuálních kvalit.

V posledně uvedených kompetencích se dá korespondovat s použitím hry jako vyučovací metody pro rozvoj žáků. Pedagog může využívat metody simulační a situační, které uvádějí žáky do analýzy problémů. Předvedením určitého fragmentu skutečnosti se dá například docílit výcviku různých složitých dovedností. Tyto metody vyžadují aktivitu žáků, ale ti při nich působí uvolněně, protože získávají jistý nadhled a vžívají se do situace. Metody situační se proti tomu týkají řešení problémů, které souvisí s různými životními situacemi, zpravidla konfliktními. Žáci se tak přehráním modelové situace mohou naučit např. chování při zavinění dopravní nehody a učí se tuto situaci konstruktivně řešit.⁴⁴

Třetí metodou užití hry ve vzdělávacím procesu jsou metody inscenační, jejichž podstatou je hraní rolí osob zúčastněných v určité simulované sociální situaci. Tato problémová metoda se přibližuje lidskému jednání v reálné situaci. Žáci se vžívají do předváděné role a díky tomu získávají nové emocionální zkušenosti, postoje a osvojují si vhodný způsob reagování v určitých situacích.⁴⁵ Tyto metody bývají hojně využívány především v hodinách občanské výchovy, která se děti snaží připravit na život v současném světě, který je mnohdy plný nástrah a nevyzpytatelného chování druhých osob.

Relativně nový význam získává zapojení dramatické výchovy do vyučovacích předmětů. Rámcový vzdělávací program tuto metodu podporuje a v dávných dobách ji doporučoval dokonce i Jan Ámos Komenský. Dramatika má svoji výchovnou cenu a navíc zkonkrétňuje učivo a umožňuje jeho prožití. „...*usnadňuje hlouběji pochopit obsah dramatizované látky, oživit ji, vyvolat o ni hlubší zájem, dobře si ji pamatovat, rozvíjet tvořivost žáků. Ve vyšších třídách lze dramatizaci spojit s probíráním literárních děl, historických epoch apod. Spolu s vědomostmi si žáci osvojují i četné*

---

⁴³ Srov. PRŮCHA, Jan, Pedagogický slovník, s. 103. – 104.

⁴⁴ Srov. SKALKOVÁ, Jarmila, Obecná didaktika, s. 200.

⁴⁵ TAMTÉŽ, s. 201

dovednosti, organizační, intelektové, komunikativní. Učí se vystupovat před druhými žáky, ztrácejí ostych i před veřejností.“⁴⁶

Dětský dramatický projev často provází především zábava a prožitek z dramatických her. Je třeba však postupovat krůček po krůčku. Některé děti prožívají hru s úžasnou vervou, dokáží se vžít do své role a ocitnout se na chvíli v úplně jiném světě. Hra jim přináší odreagování a vytrhává je ze světa všednosti. Potřebují k tomu ale kompetentní osobu, která by je usměrňovala, pomáhala jim s rolí a povzbuzovala je, a proto se nyní budeme věnovat tomu, jaký by měl být pedagog, který vhodně využívá dramatickou výchovu.

Tento učitel by měl být citlivý, empatický, bystrý a především připravený, protože využívání dramatických technik provází dlouhá příprava. Dramatizace spočívá totiž nejen v komunikaci verbální (výrazový prostředek slova), ale i té mimoverbální (mimika obličeje a různé pohyby), a to s sebou nese různé nástrahy. Děti často nejsou zvyklé na souvislý jazykový projev a improvizaci a stydí se. Za této situace se osvědčí především pedagog flexibilní, který má smysl pro humor a dokáže si sám ze sebe dělat legraci. Ukáže dětem, jak na to, a oni pak budou ochotné zkusit to s ním.⁴⁷

Podle Casselmanna se učitelé dělí na logotropy a paidotropy. Závisí to na zaměřenosti pedagoga. Logotrop je zaměřený na svůj obor, snaží se o něj vzbudit zájem a chce hodně naučit. Někdy mu ale chybí porozumění pro žáky, kteří o jeho obor zájem nemají. Naproti tomu paidotrop se zajímá spíše o žáky než vědní obor. Vidí problémy jejich očima a snaží se jim přiblížit, ale někdy to může sklouznout až do snižování požadavků na žáky.⁴⁸ Na obou typech je něco pozitivního, ale i negativního. V souvislosti s dramatickou výchovou by se uplatňoval pedagog, který by už měl osvojenou hereckou činnost, ale zároveň byl řádně informovaný v oblasti pedagogiky a psychologie, aby znal potřeby žáka a jeho vývojová specifika a dokázal s těmito informacemi citlivě zacházet.

Casselmann dále ještě rozděluje učitele do kategorií podle typu vedení a podle pedagogických postupů. Pokud se jedná o vedení, dělí se učitelé na typ autoritativní,

---

⁴⁶ Skalková, Jarmila, *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007. s. 201

⁴⁷ Srov. BLÁHOVÁ, Míťa; FOGLAR, Jaroslav; HÁJEK, Petr, et al. *Dramatická výchova*, s. 11

⁴⁸ Srov. ČÁP, Jan, *Psychologie výchovy a vyučování*, s. 325

který s lidmi nediskutuje, pouze nařizuje a vychovává trestáním, a o typ sociální neboli demokratický, který si se žáky naopak povídá, diskutuje a ptá se.⁴⁹ Zde je jasné, že vhodným typem pro dramatickou výchovu je právě tento druhý sociální typ, protože žáci se s ním snadno identifikují a berou si z něj příklad.

Podle pedagogických postupů diferencuje Casselmann 3 typy. Prvním je vědecko – systematický, který je charakteristický pro skupinu pedagogů, jež se snaží vysvětlit látku srozumitelně a systematicky. Do druhého, uměleckého typu, se řadí především učitelé, u kterých převažuje estetická stránka. To znamená především učitelé výtvarné a hudební výchovy, kde se hojně uplatňuje fantazie. Posledním druhem pedagoga v této kategorii je tzv. praktický typ. Jde mu o dobrou připravenost a využívá názorných pomůcek.⁵⁰ Tady je těžké vyhranit se jen pro jeden typ pedagoga. V této skupině by se měl učitel dramatiky stát renesanční osobností, aby v jeho postojích byly částečně zastoupeny všechny tyto 3 typy. Při dramatizaci má přednost dramatická forma před čtením a vyprávěním a je třeba, aby byl učitel trpělivý při nácvičování této dovednosti, postupoval systematicky, snažil se využít fantazii nejen svoji, ale i žáků a vše dopředu pečlivě naplánoval, stanovil si cíle a pomůcky, které při nacvičování využije.

Kromě role pedagoga při dramatické výchově nesmíme zapomenout uvést ani klima školní třídy, jež je také obsahovým prvkem dramatické výchovy.⁵¹ „*Třídní klima je souhrn subjektivních hodnocení a sebehodnocení vnímání, prožitků, emocí a vzájemného působení všech účastníků, které v nich jako ve spolutvůrcích a konzumentech vyvolávají edukační i jiné činnosti v daném prostředí.*“⁵² V závěrečné části této kapitoly se tedy zaměříme na vytváření atmosféry hodiny, která dokáže zpříjemnit celkové klima a poměry ve třídě.

Na utváření třídního klimatu se podílejí 3 spolutvůrci: učitel, žák a rodiče. Největší vliv má bezesporu kantor (především třídní učitel), který musí dbát na zachování citlivého a jemného přístupu k žákům. Musí žáky poznat, naučit se s nimi jednat a snažit

---

⁴⁹ Srov. KOHOUTEK, Rudolf; OURODA, Karel In: Vybrané aspekty výuky psychologie na středních školách a postoje učitelů k tomuto předmětu, s. 33.

⁵⁰ Srov. KOHOUTEK, Rudolf; OURODA, Karel In: Vybrané aspekty výuky psychologie na středních školách a postoje učitelů k tomuto předmětu, s. 33-34.

⁵¹ Srov. MACHKOVÁ, Eva, Metodika dramatické výchovy – zásobník dramatických her a improvizací, s.

⁵² Srov. ČAPEK, Robert, Třídní klima a školní klima, s. 13.

se o rozvoj jejich schopností.⁵³ Žáci musí cítit z učitelovy strany zájem, podporu a mělo by být patrné pedagogovo úsilí pomáhat žákům a povzbuzovat je ke splnění nároků, které jsou na ně kladeny. Během jednotlivých etap školní docházky se totiž postoje žáků k učiteli mění a učitel musí brát ohled na vývojová specifika žáků. V období mladšího školního věku je osoba učitele tou nejdůležitější, stává se pro děti autoritou někdy až na úrovni rodičů a mínění ostatních vrstevníků pro ně v této fázi vývoje není zásadní.⁵⁴ Jiná situace však nastává v období puberty, kdy sílí potřeba rovnocenného přátelství mezi vrstevníky a kdy se žáci od dospělých odpoutávají a dožadují se respektu. Zároveň začíná vzrůstat i kritičnost k pedagogovi, jehož názor v počátcích školní docházky akceptovali. Třída začíná ztrácet soudržnost a vytvářejí se různé skupiny a dočasná spojení.⁵⁵

Rodiče klima třídy ovlivňují pouze nepřímo, ale může nastat i situace, kdy působí negativním způsobem. Zvláště ve chvíli, kdy špatně mluví o učiteli či škole, kterou dítě navštěvuje. Podporují tak žákův kritický pohled, k němuž mívá tendenci ve středním a starším školním věku.⁵⁶ Je tedy úkolem pedagoga získat rodiče ke spolupráci na vzdělání jejich dítěte svojí profesionalitou, vhodnou komunikací, optimismem, pozitivním postojem a vstřícností. Vhodnou příležitostí jsou třídní schůzky, z nichž by se měl učitel snažit udělat příjemná setkání.⁵⁷

Vliv rodičů tedy nelze opomenout, ale v následující části se zaměříme především na školní ovlivňování klimatu. Při vedení hodin se osvědčují zejména suportivní metody. Navozují dobrou náladu a umožňují žákům „vybít“ si svou energii, kterou by jinak převedli na nevhodné chování. Žáci dostávají prostor pro aktivní zapojení.⁵⁸ V této kapitole už jsme si uváděli metody simulační, situační, inscenační a dramatické, které zcela určitě patří k suportivním metodám a upevňují pozitivní klima ve třídě. Zásluhy na tom mají hlavně vhodně řízená a hodnocená skupinová práce. Dovednost práce v týmu se však musí prohlubovat, a to například právě užitím hry jako součástí

---

⁵³ Srov. ČAPEK, Robert, Třídní klima a školní klima, s. 17; VYKOPALOVÁ, Hana, Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování, s. 6.

⁵⁴ Srov. ČAPEK, Robert, Třídní klima a školní klima, s. 20; VYKOPALOVÁ, Hana, Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování, s. 13.

⁵⁵ Srov. ČAPEK, Robert, Třídní klima a školní klima, s. 21.

⁵⁶ TAMTÉŽ, s. 24.

⁵⁷ TAMTÉŽ, s. 24-28.

⁵⁸ TAMTÉŽ, s. 29.

vzdělávání, jelikož hra má motivační, aktivizační, vzdělávací účinky a zároveň má příznivé psychické dopady.⁵⁹

Další důležitou složkou klimatu je komunikace, která je současně i sociálním procesem formování a profilování vztahů, při kterém se žáci učí sociálnímu chování. Přátelskou a trpělivou komunikací si učitel zajistí pozitivní klima, žáci se nebudou bát na cokoli zeptat a ztratí tzv. komunikační ostýchavost, pro kterou je typická stydlivost a nechut' k veřejnému projevu.⁶⁰ Suportivnímu klimatu ve třídě tedy napomáhá komunikace přátelská, nestresující, svobodná, korigovaná, vyvážená, zajímavá, nepovýšená, nemanipulující a rovná.⁶¹ Když pedagog řeší vše s klidem, napomáhá zároveň žákům se uvolnit a probouzí v nich zájem o účast na plánované aktivitě.

Klima třídy, které učitel navodí, může mít tedy na žáky zásadní vliv, a proto je třeba zajistit prostředí příjemné, uvolněné, vřelé a podporující. S tím samozřejmě souvisí i postoj pedagoga, který musí korespondovat s prostředím. Na atmosféru edukačního prostředí třídy mají vliv jak faktory fyzikální (osvětlení, prostorové dispozice, konstrukce nábytku, barvy stěn,...), tak psychosociální, které ještě dále rozdělujeme na stabilní (trvalejší sociální vztahy mezi účastníky) a proměnlivé (atmosféra ve třídě).⁶²

Stejně jako ostatní složky klimatu, tak se i prostředí musí promýšlet, aby bylo příjemné, útulné, ale zároveň podnětné a pedagogizující. Klima kladně ovlivňuje i vzdělávací a hodnotová interaktivnost, kdy se žáci sami starají o třídu a spolupodílejí se na jejím vzhledu. Udržují v ní pořádek, neničí vybavení třídy ani nábytek.⁶³

Obecně můžeme na závěr kapitoly konstatovat, že pozitivní klima by mělo mít rysy jako prožívání dobrých sociálních vztahů, zažívání větší míry samostatnosti a vlastní odpovědnosti při aktivitách, možnost spoluúčasti žáků na dramatizaci a její realizaci, vědomí žáků, že jejich úsilí bude odměněno, a to vše v rámci srozumitelného a dobře

---

⁵⁹ Srov. ČAPEK, Robert, Třídní klima a školní klima, s. 38-40, 41.

⁶⁰ TAMTÉŽ, s. 51.

⁶¹ TAMTÉŽ, s. 52.

⁶² TAMTÉŽ, s. 12, 91.

⁶³ TAMTÉŽ, s. 92.

organizovaného vyučování (respektive dramatického kroužku).⁶⁴ Po splnění těchto podmínek se učitel může těšit z dobře odvedené práce a získat kladnou zpětnou vazbu.

---

⁶⁴ Srov. GRECMANOVÁ, Helena, Výzkum vyučovacího klimatu na gymnáziu, [cit. 29. 3. 2013], dostupné z : < <http://epedagog.upol.cz/eped2.2003/clanek04.htm>>

4 Praktická část

4.1 Cíl práce a metodika

Cílem praktické části bylo najít odpověď na otázku jak je ve výuce na základních školách v Jihočeském kraji využívána dramatická výchova, a to nejen jako součást školního vzdělávacího programu, ale i jako součást mimoškolního vzdělávacího programu.

Pro výzkum byla jako hlavní metoda využita kvantitativní metoda v podobě dotazníku. Dotazník byl vybrán z toho důvodu, že se nejedná o nákladnou metodu zkoumání, respondent má více času na rozmyšlenou, poskytuje možnost získání potřebných informací i od vzdálenějších respondentů a jeho příprava a zpracování není časově náročné. Hlavní nevýhodou ovšem je, že se často můžeme setkat s nízkou návratností.

Dotazník, využitý v této práci, je sestaven ze dvou následujících otázek:

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?
2. Je dramatická výchova zařazená do mimoškolního vzdělávacího programu (kroužky, družina)?

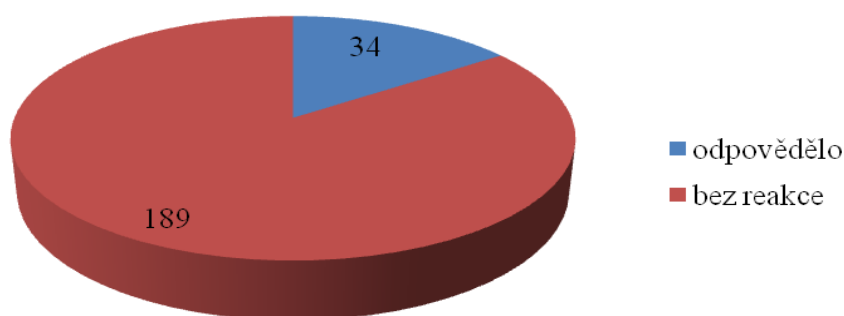
Jedná se o uzavřené otázky a respondenti měli na výběr ze dvou možností odpovědi, tedy ano x ne. Součástí ovšem byla i podotázka: „Proč si vybrali tuto možnost?“, zde se mohli rozepsat o tom, jaká je jejich současná nabídka a možnosti dramatické výchovy.

4.2 Výsledky dotazníkového šetření

Dotazník byl poslán na 223 základních škol v Jihočeském kraji, kde zřizovatelem je obec, město, kraj, stát. Z grafu č. 1 je patrné, že návratnost byla velmi nízká, a to přibližně 15 %.

Graf č. 1

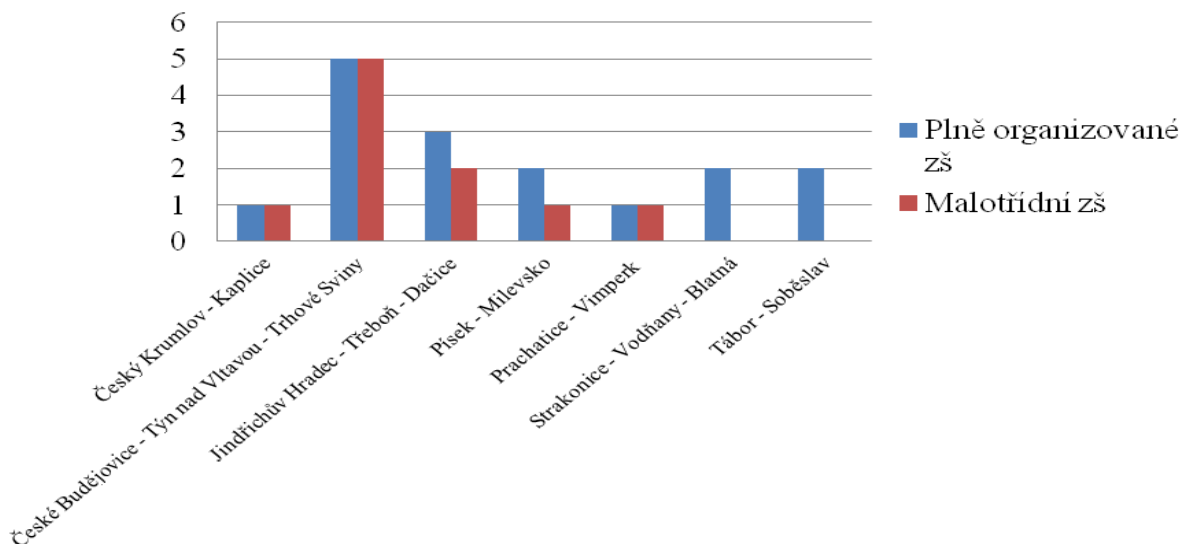
Návratnost dotazníků

V grafu č. 2 je uvedeno, jaká byla struktura respondentů, kteří odpověděli na dotazník. Jedná se o plně organizované základní školy a o malotřídní základní školy. Zde je důležité si uvědomit, že malotřídní základní školy v případě, že poskytují dramatickou výchovu, tak pouze do pátého stupně.

Graf č. 2

Struktura respondentů

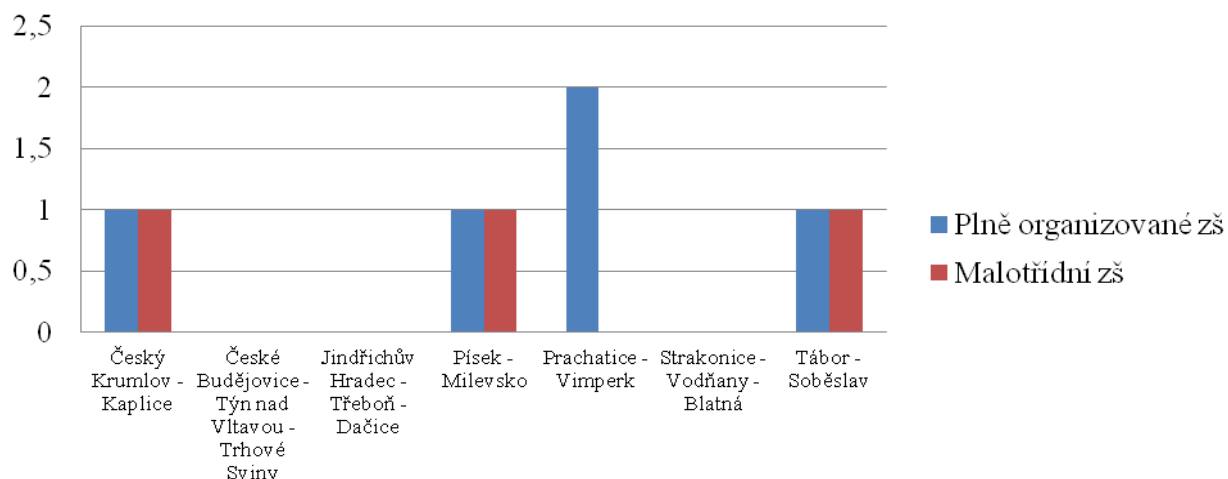

Z respondentů, kteří odpověděli, měli převahu plně organizované základní školy, i když rozdíl nebyl tak markantní, a proto byla zjištěná data dále využita a srovnávána.

Následující graf č. 3 poskytuje informace o tom, jak odpověděli jednotliví respondenti na první otázku, a to opět ve srovnání plně organizovaných a malotřídních základních škol.

Graf č. 3

Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu - ano

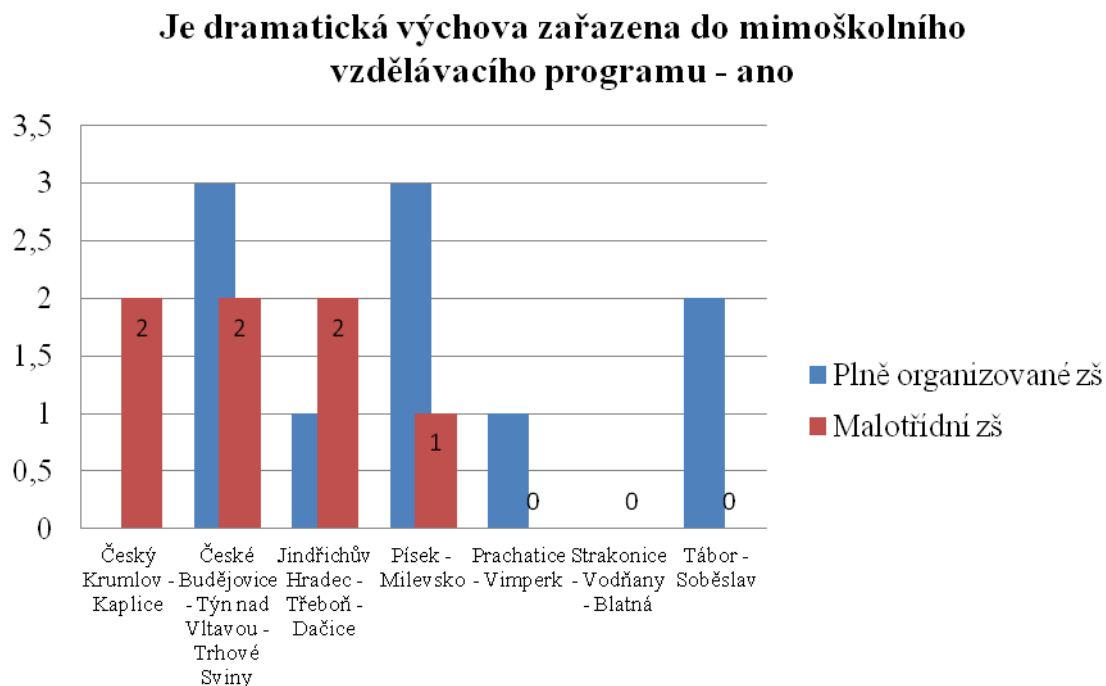
Z odpovědí, které se navrátily, celkem 8 škol zařazuje dramatickou výchovu do svého školního vzdělávacího programu. Např. ZŠ Svobodná z Písku je zastáncem dramatické výchovy a ředitel Mgr. Miloslav Machač poukazuje na to, že v dramatické výchově se děti učí nejen rozvíjet své umělecké stránky, ale že učí žáky kultivovanému projevu svých osobností, má silný sociální aspekt, nezáleží jen na inteligenci, žáci se učí pružně reagovat, být tvořiví, zvládat různé úkoly. Ovšem u 3 škol (ZŠ Stádlec, ZŠ Orlík nad Vltavou, ZŠ Vodňanská) došlo k nepochopení otázky a ředitelé odpověděli spíše na otázku, zda využívají dramatickou metodu vyučování. Tím pádem se počet škol, co začleňuje dramatickou výchovu do svého ŠVP, změnil na celkový počet 5 škol.

Je patrné, že zbytek dotázaných, tedy 26 respondentů, na tuto otázku odpověděl záporně. Jedním z hlavních důvodů byl nedostatek kvalifikované pracovní síly. Např. v odpovědi ředitelka ZŠ Hořice (malotřídní) uvádí, že do budoucna uvažují o zařazení dramatické výchovy do ŠVP a dále doplňují, že je pro ně spíše důležité, aby takovouto

výchovu vedl někdo, kdo k ní má vztah. Dále zmiňují, že v malotřídní základní škole je problém, aby byly všechny možné oblasti pokryty 2-3 učiteli. Jako další důvod ředitelé uváděli, že nemají dramatickou výchovu jako předmět, ale využívají dramatické metody vyučování v jiných předmětech, většinou se jednalo o český jazyk a literaturu, anglický jazyk, hudební výchova. Jako další důvod negativní odpovědi na výše zmíněnou otázku uvádí např. ředitelka ZŠ Hosín následující: „*To, co ostatní pojmenovávají „dramatickou výchovou“ je naprosto přirozenou součástí každého dítěte a práce s ním. Setkávají se s ní v prvoouce, hudební výchově, při akcích, které tu máme... Je to běžná metoda, kterou využíváme.*“⁶⁵

Graf č. 4 znázorňuje, kolik základních škol odpovědělo na druhou otázku kladně.

Graf č. 4

Dramatickou výchovu jako mimoškolní aktivitu zařazuje 17 základních škol. Z grafu č. 4 vyplývá, že dramatickou výchovu zařazuje do mimoškolního vzdělávacího programu v rámci kroužků a družiny více základních škol plně organizovaných před malotřídními základními školami, a to v poměru 10:7. Důvodem, proč je tento poměr ve prospěch plně organizovaných základních škol, může být to, že zřizovatelem těchto

⁶⁵ Jordánová Václava, ředitelka ZŠ Hosín – České Budějovice, viz příloha č. III., s. 62.

základních škol je především město, tudíž je zde větší nabídka a hlavně má pro tyto aktivity více kvalifikovaných pracovních sil než v malotřídních základních školách. Např. ZŠ Chyšky má dramatickou výchovu již 10 let jako zájmový útvar. Ředitelka malotřídní školy ZŠ Jarošov nad Nežárkou uvádí, že dramatický kroužek mají již řadu let, dětmi je velmi oblíben, pořádají veřejná vystoupení, je veden kvalifikovanou pedagožkou.

Stejný počet, tedy 17 základních škol, do svého mimoškolního vzdělávacího programu dramatickou výchovu nezařazuje. Jako některé důvody lze uvést např. to, že opět schází kvalifikovaný pedagog, děti mají větší zájem o sportovní kroužky, hudební kroužky, myslivost apod. Za všechny je možné citovat Mgr. Libora Lukše, ředitele ZŠ Fantova - Kaplice, který uvádí: „*Suplovali bychom volnočasové aktivity místního DDM, kde funguje velmi úspěšně dramatický kroužek.*“⁶⁶

4.3 Celkový souhrn

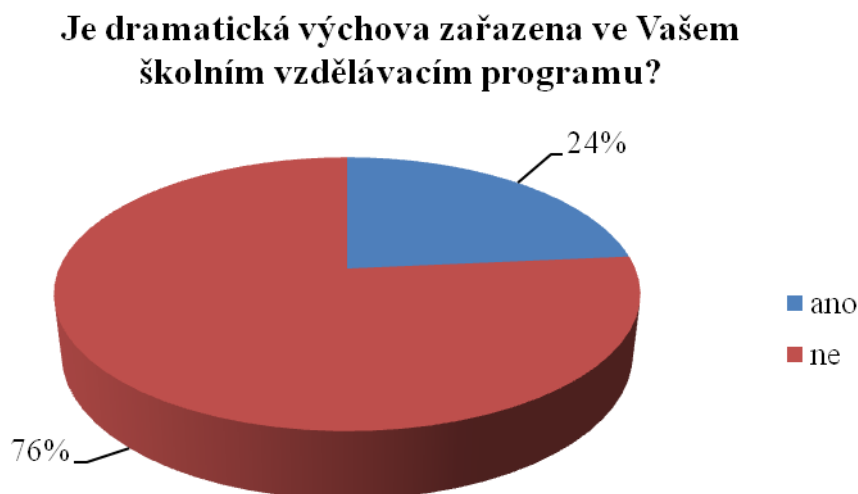
Dramatická výchova by měla být nedílnou součástí výchovy a vzdělávání žáků. Rozvíjí jejich osobnost, podporuje emoční složku každé osobnosti, učí žáky komunikaci a podporuje vztah nejen mezi žáky navzájem, ale i mezi žáky a učitelem.

Ne každá základní škola má tu možnost, aby dramatickou výchovu zahrnula do svého školního vzdělávacího programu jako samostatný předmět, a snaží se alespoň využívat dramatické metody ve vyučování. Graf č. 5 definuje, jak velké procento základních škol v Jihočeském kraji má ve svém školním vzdělávacím programu dramatickou výchovu jako samostatný předmět.

---

⁶⁶ Mgr. Lukš Libor, ZŠ Fantova – Kaplice, viz příloha č. III., s. 52. – 53.

Graf č. 5

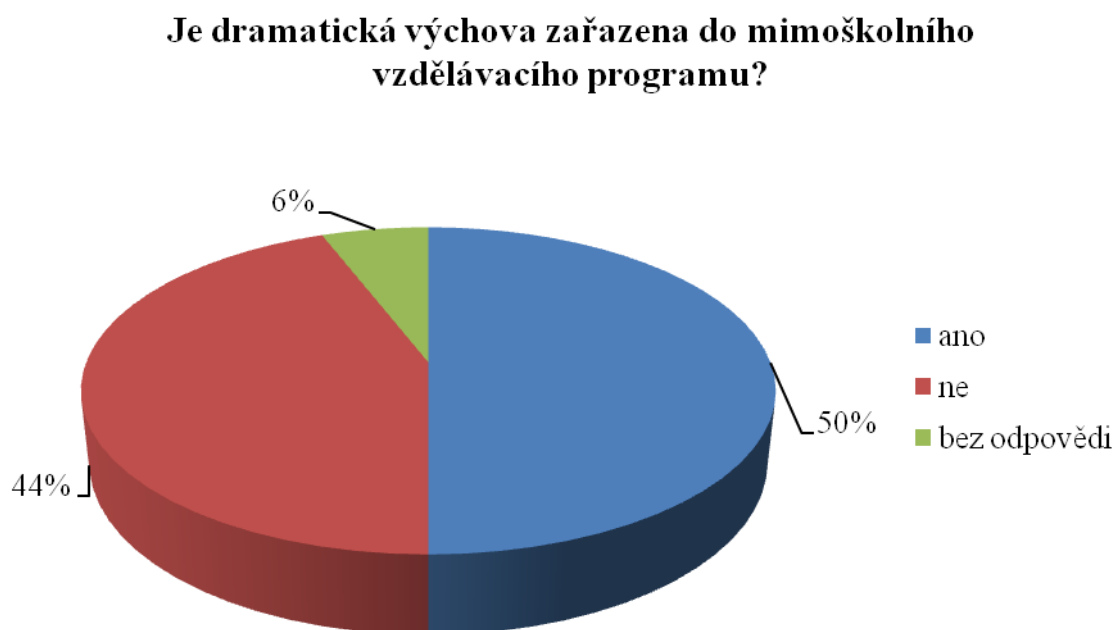
Jak je z grafu č. 5 patrné, dramatická výchova je zařazena do školního vzdělávacího programu jen u čtvrtiny dotazovaných, kteří vrátili vyplněný dotazník. Nejedná se o velké procento.

Graf může být zkreslen nízkou návratností a z tohoto důvodu rozhodně nemapuje celkový stav v Jihočeském kraji. Nicméně poskytuje obraz o situaci alespoň na vzorku.

Důvodů pro tak nízké zastoupení dramatické výchovy ve školním vzdělávacím programu může být několik. Domnívám se, že tím hlavním důvodem je nedostatek kvalifikované pracovní síly, pedagogové jsou vytíženi jinými předměty, na některých školách nepovažují dramatickou výchovu za důležitý předmět a jinde zase upřednostňují výuku mateřského jazyka před ostatními. Někde naopak mají zaveden alespoň dramatický kroužek nebo spolupracují se základní uměleckou školou (ZŠ Bezdrevská – České Budějovice). Velká část základních škol ovšem doplnila, že i když nevyužívají pro účely školního vzdělávacího programu dramatickou výchovu, zařazují ji jako součást učiva v rámci jiných předmětů.

Celkový obraz o situaci se zařazením dramatické výchovy do školního vzdělávacího programu měly doplnit informace plynoucí z odpovědí na druhou otázku: „Je důležité, aby dramatické výchova měla alespoň nějaké zastoupení?“ Z tohoto důvodu autora zajímalo, zda základní školy zařazují dramatickou výchovu do mimoškolního vzdělávacího programu.

Graf č. 6

Graf č. 6 opět neposkytuje úplné informace z důvodu nízké návratnosti dotazníků. Z došlého vzorku je ale patrné, že v případě druhé otázky, je situace vyrovnanější a je zde patrnější snaha o rozvoj dětské osobnosti pomocí dramatické výchovy za využití družiny a jiných mimoškolních kroužků. Je nutné doplnit, že dva dotazníky se vrátily bez odpovědi na tuto otázku.

Většina základních škol uvádí, že vede dramatickou výchovu jako zájmový kroužek, a to již s několikaletou tradicí. Z odpovědí také vyplývá, že školy, které na první otázku odpověděli záporně, tedy že se dramatické výchově ve svém školním

vzdělávacím programu nevěnují, v tomto případě uváděly kladnou odpověď. Z těchto údajů je možné vyvodit závěr, že základní školy si jsou vědomy potřeby využívat dramatickou výchovu a nabídnout ji žákům ve formě zájmových kroužků apod.

Důvody pro záporné odpovědi jsou podobné jako v případě první otázky. Většinou školám schází kvalifikovaní pracovníci, nebo do své nabídky zájmových kroužků zařazují spíše sportovní kroužky, o které je ze strany dětí větší zájem. ZŠ Strunkovice nad Blanicí přímo uvádí, že o dramatický kroužek není zájem ze strany dětí (nemají ani dramatickou výchovu jako předmět). Možným důvodem, proč je i velké procento těch, kteří nenabízí vůbec dramatický kroužek, je to, že pedagogové dělají kroužky pro žáky ve svém volném čase bez jakéhokoli ohodnocení, a časem je to může odradit.

Závěr

Úvodní kapitoly jsou věnovány vymezení základních pojmů, které jsou nezbytné pro další kapitoly. Je důležité si uvědomit, že pedagogika se zabývá výchovou a vzděláváním, že vyučování je to, co se každodenně odehrává v průběhu vyučovací jednotky, že výuka je proces, nebo také systém, který zahrnuje jednotlivé prvky, které jsou propojeny různými vazbami, že výchova je proces důležitý pro rozvoj jedince po stránce nejen fyzické, ale také psychické a sociální. Je nutné poukázat na osobnost pedagoga, který je jedním z nositelů vzdělání a velmi záleží na jeho charakteru.

Je také velmi důležité si dále uvědomit, že pro výuku je významná komunikace. Ta probíhá vždy nejméně mezi dvěma lidmi, a sice pedagogem a žákem. Dramatická výchova přináší další možnosti komunikace. Například mezi dvěma žáky navzájem, nebo mezi žákem a skupinou žáků, nebo i mezi skupinou žáků a pedagogem, popřípadě je do tohoto procesu zahrnuta i další strana, např. veřejnost (např. při veřejném vystoupení).

Dramatickou výchovu chápeme jako zájmovou aktivitu nebo jako školní předmět popřípadě i jako učební metodu. Dramatická výchova je jedním z pěti oborů estetické výchovy a pracuje především s přímým prožitkem a s vlastní zkušeností v jednání. Další autoři chápou dramatickou výchovu jako systém řízeného, aktivního sociálně-uměleckého učení dětí či dospělých, který je založen na využití základních principů a postupů dramatu a divadla. Pro výchovně vzdělávací proces je důležité, že dramatická výchova má přínos pro žáky v tom, že se učí zkušeností, žáci samostatně, osobně, nezprostředkovaně poznávají sociální vztahy a děje. K. Bláhová dokonce jednoduše definuje dramatickou výchovu jako obor, který se zabývá osobnostně sociálním učením.

Praktická část bakalářské práce řeší odpověď na otázku jak je ve výuce na základních školách v Jihočeském kraji využívána dramatická výchova, a to nejen jako součást školního vzdělávacího programu, ale i jako součást mimoškolního vzdělávacího programu.

Nástrojem využitým pro výzkum byl dotazník, kde byly položeny dvě následující otázky:

1. Je dramatická výchova zařazená ve Vašem školním vzdělávacím programu?
2. Je dramatická výchova zařazená do mimoškolního vzdělávacího programu (kroužky, družina)?

Zde hraje hlavní roli návratnost dotazníku, protože ta ovlivnila další postupy. Dotazník byl rozeslán na 223 základních škol v Jihočeském kraji, kde zřizovatelem není soukromý subjekt. Návratnost byla zhruba 15 %. Z důvodu nízké návratnosti nebylo možné provést další srovnání. Je nutné upozornit na to, že díky nízké návratnosti není zmapován celkový stav v Jihočeském kraji, nicméně provedené šetření poskytuje obraz o situaci alespoň na vzorku.

Problematika obou otázek je v první kapitole řešena z pohledu malotřídních a plně organizovaných základních škol. Další kapitola shrnuje celkový pohled na situaci.

Z výsledků šetření vyplývá, že dramatická výchova je do školního vzdělávacího programu zařazena velmi málo – pouze 5 škol ji má jako hlavní předmět. Do svého školního vzdělávacího programu ji zařazují spíše plně organizované základní školy. Důvodem může být větší nabídka a především větší počet kvalifikovaných pracovníků. Právě nedostatek kvalitní pracovní síly je hlavním důvodem, proč dramatickou výchovu nezařazují malotřídní základní školy do svého školního vzdělávacího programu.

Co se týče zařazení dramatické výchovy do mimoškolního vzdělávacího programu, rozdíl mezi plně organizovanými a malotřídními základními školami není tak velký. Jedná se o poměr 10:7 ve prospěch plně organizovaných základních škol. I zde je ale problém s kvalifikovanou pracovní sílou. Většinou je dramatická výchova zařazována jako kroužek, na většině škol s dlouholetou tradicí. Ovšem některé základní školy uvádějí, že ze strany dětí je o dramatickou výchovu malý zájem, dávají spíše přednost sportovním kroužkům.

Je důležité ještě zmínit, že i když některé odpovědi škol byly záporné, uváděly, že alespoň v rámci jiných předmětů (většinou v předmětu český jazyk a literatura) pracují s dramatickými metodami výuky.

Lze uvažovat nad možným řešením nedostatku kvalifikované síly, a to přenesením kompetencí na pedagoga volného času. Dramatikové v době národního obrození se pasovali do funkce buditelů národa a v dnešní době by na sebe tuto odpovědnost mohl vzít právě pedagog volného času a probudit tak u dětí zájem o dramatickou výchovu.

Seznam použitých zdrojů

BLÁHOVÁ, K. Uvedení do systému školní dramatiky. 1.vyd. Praha: IPOS, 1996 ISBN 80-7068-070-9

BLÁHOVÁ, M.; FOGLAR, J.; HÁJEK, P. et al. *Dramatická výchova; Táborové ohně; Skautské divadlo*. Liberec: Skauting, 1999. 285 s. ISBN 80-85421-28-3.

ČÁBALOVÁ, D. *Pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 272 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4729-930.

ČAPEK, R. *Třídní klima a školní klima: složky klimatu a jejich vliv na výuku, jak pozitivně ovlivňovat klima, způsoby měření klimatu třídy a školy, plán evaluace školy*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 328 s. ISBN 978-80-247-2742-4.

ČÁP, J. *Psychologie pro učitele*. 1. vyd. Praha: SPN, 1987. 381 s. ISBN 80-7178-063-4.

ČÁP, J. *Psychologie výchovy a vyučování*. Praha: Karolinum, 1997. 415 s. ISBN 80-7066-534-3.

HAUKE, M. *Pečovatelská služba a individuální plánování: praktický průvodce*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2011, 135 s. ISBN 978-802-4738-499.

JŮVA, V. sen. a jun., *Úvod do pedagogiky*. Brno: Paido, 1994. ISBN 80-901-7376-4.

JŮVA, V. *Základy pedagogiky pro doplňující pedagogické studium*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury, 2001, 118 s. ISBN 80-859-3195-8.

KOLEKTIV AUTORŮ ENCYKLEPEDICKÉHO INSTITUTU. *Ilustrovaný encyklopedický slovník / J - Pri*. Praha: Academia, 1981. ISBN 505-21-856.

KOHOUTEK, R.; OURODA, K. Caselmannova typologie. In: *Vybrané aspekty výuky psychologie na středních školách a postoje učitelů k tomuto předmětu*. Diplomová práce Mgr. Petry Bílkové. Olomouc: Univerzita Palackého (Filozofická fakulta, katedra psychologie), 2010.

KOŤÁTKOVÁ, S. *Vybrané kapitoly z dramatické výchovy*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1998, 222 s. ISBN 80-718-4756-9.

MACHKOVÁ, E. *Jak se učí dramatická výchova: didaktika dramatické výchovy*. 1. vyd. Praha: Akademie múzických umění v Praze, 2004, 223 s. ISBN 80-733-1021-X.

MACHKOVÁ, E. *Metodika dramatické výchovy: zásobník dramatických her a improvizací*. 7., rozš. vyd. Praha: Artama, 1993, 149 s. ISBN 80-706-8041-5.

MACHKOVÁ, E. *Úvod do studia dramatické výchovy*. Praha: Ipos, 1998. ISBN 80-7068-103-9.

Pedagogika III. Vyd. 1. Ostrava: Ostravská univerzita, Pedagogická fakulta, 1996, 130 s. ISBN 80-704-2101-0.

PRŮCHA, J., WALTEROVÁ E. a MAREŠ J., *Pedagogický slovník*. 3., rozš. a přeprac. vyd. Praha: Portál, 2001, 322 s. ISBN 80-717-8579-2.

SKALKOVÁ, J. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2007. 322 s. ISBN 978- 80-247-1821-7.

VALIŠOVÁ, A; KASÍKOVÁ, H. *Pedagogika pro učitele: školský systém v českých zemích, vzdělávací politika a řízení školství, podoby vyučování a třídní management, hodnocení ve vyučování, pedagogická diagnostika, práce výchovného poradce*. 1. vyd. Praha: Grada, 2007. 402 s. ISBN 80-247-1734-0.

VYKOPALOVÁ, H. *Sociální klima školní třídy a možnosti jeho ovlivňování*. Olomouc: Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta, 1992. ISBN 80-7067-161-0

WAGNER, K. *Murphyho zákony*. Praha: Levné knihy KMa, 2005. 575 s. ISBN 80-7309-247-6

INTERNETOVÉ ZDROJE

Dramatická výchova: creativ drama - drama in education. SDRUŽENÍ PRO TVOŘIVOU DRAMATIKU. *Dramatická výchova* [online]. 2003-2012 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://www.drama.cz/dv/index.html>

GRECMANOVÁ, Helena, Výzkum vyučovacího klimatu na gymnáziu, [cit. 29. 3. 2013], dostupné z : < <http://epedagog.upol.cz/eped2.2003/clanek04.htm>>

SVOBODA, Martin, Citáty slavných osobností, [cit. 1. 4. 2013], dostupné z: < <http://citaty.net/autori/josef-kajetan-tyl/>>

SVOBODA, Martin, Citáty slavných osobností, [cit. 1. 4. 2013], dostupné z:
<<http://citaty.net/autori/william-shakespeare/?page=9>>

Seznam příloh

Obsah

PŘÍLOHA I.	Seznam škol v Jihočeském kraji	45
Příloha II.	Dotazník	54
Příloha III.	Vyplněné dotazníky	55

Trhové Sviny

	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ Borovany	Petra z Lindy 13, 373 12	62537342	387 932 110	reditel@zsbocv.cz	Mgr. Laczko Luboš		19	9	500	www.zsborovany.cz	
2	ZŠ a MŠ Horní Stropnice	č. p. 214, 373 35	75000776	386 327 145	reditel@zshstropnice.cz	PaedDr. Baláš Jaroslav		9	9	270	www.zshstropnice.cz	
3	ZŠ Nové Hradky	Komenského 30, Nové Hradky 373 33	70986223	386 362 137	zsnh@volny.cz	Mgr. Kříha Karel		12	9	400	www.zsnh.cz	
4	ZŠ Trhové Sviny	Školní 713, Trhové Sviny 374 01	00581658	386 322 742	zsts@zssviny.cz	Mgr. Mikeš Jan		22	9	720	www.skoly.tsviny.cz	
4	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	62		1890	

	MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Olešnice	č. p. 17, 373 31	70983577	380 120 382	zsolesnice@zsolesnice.cz	Mgr. Štrosserová Gabriela	2	5		45	www.zsolesnice.cz	
2	ZŠ a MŠ Svatý Jan nad Malší	č. p. 2, 373 23	75001357	387 962 267	edes@email.cz	Steinbauerová Edita	2	5		45		
3	ZŠ a MŠ Jilovice	č. p. 81, 373 32	70983232	386 325 192	zs.jilovice@quick.cz	Mgr. Havel Jiří		2	5	94	www.zsjilovice.cz	
4	ZŠ Petříkov	č. p. 8, 374 01	72033215	386 325 138	svandova@petrikov-obec.cz			1	1.3.4.	20	www.zspetrikov.estranky.cz	
4	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	7		204	
		Ve všech ZŠ dohromady :						0	69		2094	

Týn nad Vltavou

	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Dolní Bukovsko	nám. Jiráskovo.31, 373 65	75001365	385 726 122	zsdbuk@iol.cz	Mgr. Kapinus Josef		9	9	190	www.dolnibukovsko.cz	
2	ZŠ a MŠ Chrástany	č. p. 100, 373 04	70988862	385 515 077	ZS.Chrastany@seznam.cz	Mgr. Machová Miroslava		9	9	300	www.chrastany.eu	
3	ZŠ Týn nad Vlt. Hlínecká+Vinař.nám.	Komenského 748, 375 01	60077034	385 731 440	zshlinecka@volny.cz	Mgr. Hájková Zdeňka		18	9	800	www.zshlinecka.cz	
4	ZŠ Týn nad Vltavou, Malá Strana	Žitkova 285 , 375 01	60076909	385 722 442	meskanova@zstynms.cz	Mgr. Meškánová Zdenka		20	9	700	www.zstynms.cz	
4	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	56		1990	

	MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Neznašov	č. p. 29, 373 02	75000458	385 721 478	zs.neznasov@centrum.cz	Mgr. Řeháčková Jana		1	1.2.3.4.	37	www.detineznasov.cz	
2	ZŠ a MŠ Temelín	č. p. 129, 373 01	75000385	385 734 344	zstem@volny.cz	Mgr. Macháčková Michaela		2	5	51	www.obectemelin.cz	
3	ZŠ a MŠ Žimutice	č. p. 28, 373 66	75000725	385 737 040	zs.zimutice@seznam.cz	Mgr. Mikesková Milena		2	5	36	www.zimutice.cz	
3	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	5		124	
		Ve všech ZŠ dohromady :						0	61		2114	

Dačice

Dačice											
PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1 ZŠ a MŠ Český Rudolec	č. p. 40, 378 83	70988331	384 496 116	skola.rud@tiscali.cz			6	9	250	www.zsceskyrudolec.cz	
2 II. ZŠ Dačice	B.Němcové 213, 380 11	75000041	384 420 431	tomandlova@zsdacice.cz	Mgr. Tomandlová Irena		18	9	470	www.zsdacice.cz	
3 I. ZŠ Dačice	Komenského 7, 380 01 + Bratrská	75000059	384 420 434	skola@zsdacice.eu	Ing. Macků Eva		21	9	575	www.zsdacice.eu	
4 ZŠ Slavovice	J.Žizky 395, 378 81	70988382	384 493 230	jiri.hrouda@email.cz	Mgr. Hrouda Jiří		11	9	450	www.zsslavovice.cz	
5 ZŠ a MŠ Staré Hobzí	č. p. 35, 378 71	75001241	384 497 118	skola.hobzi@dac.cz	Mgr. Cvrčková Jana		6	9	130	www.skolahobzi.cz	
6 ZŠ a MŠ Studená	Komenského 446, 378 56	75000938	384 490 020	reditel@zs.studena.cz	Mgr. Hrbek Libor		10	9	400	www.zsstudena.cz	
6	CELKEM:	V plně org. ZŠ					0	72		2275	
MALOTŘÍDNÍ ZŠ											
MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1 ZŠ a MŠ Budeč	č. p. 1, 380 01	75001284	384 495 334	sipova94@seznam.cz	Mgr. Šipová Eva		2	1,3,4.	150	www.skola.obecbudec.cz	
2 ZŠ a MŠ Budškovice	č. p. 58, 380 01	75001292	384 495 157	skola@zsbudskovice.cz	Mgr. Švarcová Ludmila		2	5	50	www.zsbudskovice.cz	
3 ZŠ a MŠ Dešná	č. p. 17, 378 73	70988576	384 498 111	zsdesna@desna.cz	Mgr. Adamová Mirka		3	5	60	www.skoladesna.cz	
4 ZŠ a MŠ Velká Lhota	č. p. 54, 380 01	75000652	384 499 122	zs-ms.v.lhota@volny.cz	Mgr. Hřava Milan		2	5	35	www.zsmsvelkalhota.cz	
4	CELKEM :	V malotř. ZŠ					0	9		295	
		Ve všech ZŠ dohromady :					0	81		2570	

Jindřichův Hradec

38		PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky
1	1	ZŠ a MŠ Deštná	nám.Míru 44-45, 378 25	70986533	384 384 280	zs.destna@centrum.cz	Mgr. Pospíchal Lubomír		8	ne 3.roč.	230	www.zsdestna.cz
2	1	I. ZŠ Jindřichův Hradec	Štítného 121/II, 377 01	70981931	384 361 280	onechvatal@1zs.jhnet.cz	PaedDr. Brabec Josef		13	9	500	www.1zs.jhnet.cz
3	3	III. ZŠ Jindřichův Hradec	Jarošovská 746, 377 01	70981949	384 361 002	kudma@3zsjhradec.cz	Mgr. Chocholouš Ladislav		18	9	530	www.3zsjhradec.cz
4	4	VI. ZŠ Jindřichův Hradec	Větrná 54, 377 05	70878714	384 322 480	macek@6zs.jhnet.cz	Mgr. Pážíková Jaroslava		16	9	700	www.6zs.jhnet.cz
5	5	II. ZŠ Jindřichův Hradec	Janderova 160, 377 01	70878706	384 361 911	info@2zsjh.cz	Jaromír Sváček		20	9	550	www.2zsjh.cz
6	6	IV. ZŠ Jin. Hradec	Vajgar 592/III, 377 04	70878908	384 323 331	matlas@4zsjh.cz	Mgr. Matlas Karel		12	9	520	www.4zsjh.cz
7	7	V. ZŠ Jindřichův Hradec	Vajgar 692/III, 377 04	70981957	384 324 412	rbu@5zs.jhnet.cz	PaedDr. Štefl Pavel		18	9	575	www.5zs.jhnet.cz
8	8	ZŠ a MŠ Kardašova Řečice	Školní 4, 378 21	70984492	384 383 077	zs-kard@esnet.cz	Ing. Hýbková Jana		12	9	310	www.zskrecice.cz
9	9	ZŠ Kunžak	nám.Komenského 237, 378 62	70659214	384 399 115	zs-kunz@centrum.cz	Mgr. Krafcová Eva		9	9	360	www.zskunzak.cz
10	10	ZŠ a MŠ Nová Bystřice	Hradecká 390, 378 33	75000491	384 386 433	zakladni.skola@novabystrice.cz	Mgr. Šilhan Václav		17	9	450	www.zs.novabystrice.cz
11	11	ZŠ Nová Včelnice	Školní 414, 378 42	70970441	384 395 092	zs.nv@c-mail.cz	Mgr. Hrbek Jaromír		10	9	540	www.zsnovavcelnice.cz
12	12	ZŠ a MŠ Stráž nad Nežárkou	nám.E.Destinnové 142, 37802	75000393	384 389 325	zs-straz@centrum.cz	Mgr. Dvořáček Pavel		8	9	230	http://zsstraznn.skweb.cz
13	13	ZŠ Strmilov	Tyršova 366, 378 53	70984514	384 392 430	zssstmilov@iol.cz	Mgr. Pulkrab Josef		9	9	270	www.zsstmilov.cz
13		CELKEM :						0	170		5765	
		MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky
14	1	ZŠ a MŠ Jarošov n/Nežárkou	č. p. 136, 378 41	70985111	384 396 123	skola@zsjarosov.cz	Mgr. Plášilová Martina		3	5	60	
15	2	ZŠ a MŠ Lodhéřov	č. p. 187, 378 26	70986550	384 385 155	reditel@zslodherov.cz	Mgr. Král Karel		2	5	26	
16	3	ZŠ a MŠ Plavsko	č.p. 39, Stráž nad Než. 378 02	70985022	384 390 887	skola@zsplavsko.cz	Mgr. Marušáková Iveta		2	5	40	www.zsplavsko.cz
17	4	ZŠ a MŠ Popelín	č. p. 22, 378 55	71002430	384 397 510	skola@zspopelin.cz	Mgr. Neumannová Ivana		1	1.2.3.		
18	5	ZŠ a MŠ Staré Město pod Landštejnem	č. p. 139, 378 82	71005188	384 498 539	zssstmesto@quick.cz	Mgr. Mkulášková Drahos.		1	1.2.3.4.	31	
18	5	CELKEM :				V malotř. ZŠ		0	9		157	
						Ve všech ZŠ dohromady :		0	179		5922	

Třeboň

7		PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky
1	1	ZŠ a MŠ České Velenice	Čs.legii 325, 378 10	60818263	384 794 202	kucera.oldrich@seznam.cz	Ing. Kučera Oldřich		14	9	570	www.zsvelenice.cz
2	2	ZŠ Chlum u Třeboně	Náměstí 232, 378 04	70986631	384 797 239	zschlum@i-hradec.cz	Mgr. Němec Luboš		9	9	350	www.zschlumut.cz
3	3	ZŠ a MŠ Lomnice nad Lužnicí	nám.5.května 131, 378 16	70988374	384 792 103	zslomnice@zslomnice.cz	Mgr. Minaříková Jana		9	9	300	www.lomnicen.net
4	4	ZŠ a MŠ Rapšach	č. p. 290, 378 07	70873771	384 786 120	zs.rapsach@i-hradec.cz	Mgr. Snětina Karel		7	9	170	www.rapsach.cz
5	5	ZŠ T.G.M. Suchdol nad Luž.	28.října 329, 378 06	70659095	384 781 127	ondrich@zs.suchdol.cz	Mgr. Ondřich Ladislav		11	9	400	www.zs.suchdol.cz
6	6	II. ZŠ Třeboň	Na Sadech 375, 379 35	60816872	384 723 872	info@zstrebzon.cz	Mgr. Polčáková Jana		18	9	750	www.zstrebzon.cz
7	7	I. ZŠ Třeboň+Břilice	Sokolská 296, 379 34	60818174	384 724 630	irokos@1zstrebzon.cz	Mgr. Rokos Ivan		22	9	485	www.1zstrebzon.cz
7		CELKEM :				V plně org. ZŠ		0	90	9	3025	
		MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky
8	1	ZŠ a MŠ Lužnice	č. p. 109, 378 16	71006214	384 792 301	zsluznice@seznam.cz	Čonát Pavel		1	1.2.3.4.	15	www.zsluznice.cz
9	2	ZŠ a MŠ Majdalena	č. p. 21, 378 03	71002189	384 787 117	skola@zsmajdalena.cz	Mgr. Koltavá Iva		2	5	30	www.zsmajdalena.cz
10	3	ZŠ a MŠ Novosedly nad Nežár.	č. p. 112, 378 17	70985120	384 791 183	skola@zs.novosedlynn.cz			2	5	31	www.zsnovosedlynn.cz
10	3	CELKEM :				V malotř. ZŠ		0	5		76	
						Ve všech ZŠ dohromady :		0	95		3101	

Písek												
21	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Čimelice	č. p. 115, 398 04	71005153	382 228 118	zscimelice@volny.cz	Mgr. Pouch Josef		9	9	250	www.zs-cimelice.estranky.cz	
2	ZŠ M.A.Iše a MŠ Mirovice	Školní 234, 398 01	75001063	382 229 247	zsmirovice@quick.cz	Mgr. Kozák Pavel		9	9	250	www.zsmirovice.cz	
3	ZŠ a MŠ Mirovice	Komenského 4, 398 06	70999376	382 274 300	zsmirovice@zsmirovice.cz	Mgr. Jelinek Zdeněk		9	9	290	www.zsmirovice.cz	
4	ZŠ E.Beneše a MŠ Písek	Mírové nám.1466, 397 01	70943125	382 734 611	info@zsebenese.cz	Mgr. Vanžurová Eva		29	9	825	www.zsebenese.cz	
5	ZŠ J.Husa a MŠ Písek	Husovo nám. 725, 397 01	70943141	382 214 883	zshusova@seznam.cz	Mgr. Adámek Jan		30	9	800	www.zstgmpisek.cz	
6	ZŠ J.K.Tyła a MŠ Písek	Tylova 2391, 397 01	70890889	382 215 104	info@zstylova.cz	Mgr. Koc Pavel		28	9	750	www.zstylova.cz	
7	ZŠ Svobodná a MŠ Písek	Dr.M.Horákové 1720, 397 01	70943842	382 214 815	info@zsvobodna.cz	Mgr. Machač Miroslav		9	9	196	www.zsvobodna.cz	
8	ZŠ T.G.Masaryka a MŠ Písek	Čelakovského 24, 397 01	70943150	382 271 343	tgmpisek@sendme.cz	Mgr. Kothánek Jiří		22	9	840	www.zstgmpisek.cz	
9	ZŠ T.Šobra a MŠ Písek	Šobrova 2070, 397 01	70943168	382 222 062	sobrova@quick.cz	PaedDr. Máchalová Jana		10	9	585	www.zstsobra.cz	
10	ZŠ Protivín	Komenského 238, 398 11	70986851	382 251 143	zs.protivin@iol.cz	Křišťál Václav		18	9	780	www.zsprotivin.cz	
11	ZŠ a MŠ Záhoří	Horní Záhoří 3, 398 18	75000989	382 284 213	zs.zahori@volny.cz	Mgr. Bajarová Markéta		8	9	300	www.zszahori.cz	
11	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	181		5866	
MALOTŘÍDNÍ ZŠ												
	název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
12	ZŠ a MŠ v Abrechčích nad Vl.	č. p. 139, 398 16	48221350	382 288 138	zsalbre@seznam.cz	Mgr. Nečasová Alena		2	5	100		
13	ZŠ a MŠ Čížová	č. p. 18, 398 31	70986584	382 279 278	skola@czizova.cz	Mgr. Šálek Vlastimil		3	5	80		
14	ZŠ a MŠ Kluky	č. p. 86, 398 19	70984328	382 286 515	ivanenkova@seznam.cz	PaedDr. Ivanenková Marcela		2	5	40		
15	ZŠ a MŠ Otík nad Vltavou	Staré sedlo čp.2, 398 07	48255556	382 275 135	otik@centrum.cz	Mgr. Lívanová Hana		2	1,2,4,5.	150		
4	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	9		370	
15	CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	190		6236	
Milevsko												
	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Bernartice	Táborská 34, 398 43	60869780	382 585 271	zsbemartice@atlas.cz	Mgr. Hrychová Iona		9	9	250	www.zsbemartice.eu	
2	ZŠ Chyšky	č. p. 96, 398 53	70993998	382 591 318	zs.chysky@centrum.cz	Mgr. Korandová Jana		9	9	250	www.zschysky.cz	
3	ZŠ Kovářov	č. p. 80, 398 55	70986274	382 594 118	zs.kovarov@seznam.cz	Mgr. Mandovec Libor		9	9	300	www.zskovarov.cz	
4	ZŠ Milevsko J.A.Komenského	Komenského 1023, 399 01	71000364	382 521 375	zsmilevsko@centrum.cz	Mgr. Heroutová Vítězslava		18	9	700	www.jakmilevsko.cz	
5	ZŠ Milevsko T.G. Masaryka	Jefábkova 690, 399 01	71000381	382 521 393	skola@zsmilevsko.cz	PaedDr. Hrych Martin		18	9	650	www.zsmilevsko.cz	
6	ZŠ a MŠ Sepekov	č. p. 238, 398 51	75001055	382 581 473	zs.sepekov@centrum.cz	Mgr. Hrní Josef		9	9	210	www.zssepekov.cz	
6	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	72		2360	
MALOTŘÍDNÍ ZŠ												
	název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
0	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	0		0	
6	CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	72		2360	

Prachatice												
27	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Husinec	Kostnická 227, 384 21	47258365	388 331 234	reditel@zshusinec.cz	Mgr. Kuneš Václav		9	9	270	www.zshusinec.cz	
2	ZŠ Lhenice	Školní 284, 384 02	60098741	388 321 191	skola@lhenice.cz	Mgr. Bican Karel		9	9	420	www.zslhenice.cz	
3	ZŠ Netolice	Bavorovská 306, 384 11	68543972	380 421 281	zsnetolice2005@atlas.cz	Mgr. Vovesný Ladislav		12	9	500	www.zsnetolice.cz	
4	ZŠ Prachatice Národní	Národní 1018, 383 01	00583278	388 385 927	bolkova@narodka.cz	Mgr. Bolková Hana		15	9	660	www.prachatice.cz/narodka/	
5	ZŠ Prachatice Vodňanská	Vodňanská 287, 383 01	70932158	388 302 020	zsod@nettel.cz	Mgr. Nachlingerová	pan	18	9	490	www.prachatice.cz/vodnanka/	
6	ZŠ Prachatice,Zlatá stezka	Zlatá stezka 240, 383 01	70932174	388 316 587	zs@zlatastezka.cz	Mgr. Králová Lenka		16	9	600	www.zlatastezka.cz	
7	ZŠ a MŠ Strunkovice nad Bla.	Strunkovice nad Blanicí 202, 384 26	71004041	388 327 493	skola@zsstrunkovice.cz	Mgr. Pártlíková Hana		8	9	270	www.zsstrunkovice.cz	
8	ZŠ profesora Josefa Brože, Vlachovo Březí	Komenského356, 38422	47258721	388 320 215	zs-vbrezi@iol.cz	Mgr. Novotný Michal		13	9	450	www.zs-vlachovobrezi.net	
9	ZŠ Volary	U Nádraží 512, 384 51	00583391	388 333 292	reditel@zsvolary.cz	Mgr. Horálek Petr		18	9	750	www.zsvolary.cz	
9	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	118		4410	
MALOTŘÍDNÍ ZŠ												
	název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
10	ZŠ a MŠ Dub	č. p. 102, 384 25	70989095	388 328 127	ziloda@centrum.cz	Mgr. Žilová Dana		2	5	55	www.dubprachatic.cz/skola-zakadni	
11	ZŠ a MŠ Ktiš	č. p. 16, 384 03	70999694	388 323 519	mgr.petra.praskova@seznam.cz	Mgr. Prášková Petra		2	1.2.3.5.	40	www.skola.ktis.cz	
12	ZŠ a MŠ Lenora	č. p. 86, 384 42	70996342	388 438 822	marie.juhanakova@centrum.cz	Mgr. Juhanáková Marie		2	5	75	www.zslenora.cz	
13	ZŠ a MŠ Nová Pec	č. p. 74, 384 62	75004577	388 336 035	zsnovapec@centrum.cz	Mgr. Doležal Miloš		1	5	120	www.novapec.info/zakadni-skola-a-materska-skola-nova-pec.htm	
14	ZŠ a MŠ Stožec	č. p. 25, 384 44	75001977	388 335 006	zstozec@seznam.cz	Mgr. Jicha Zbyněk		1	2.4.	16	www.zsstozec.cz	
15	ZŠ Vítějovice	č. p. 12, 384 27	70993378	388 328 721	reditel@zsvitejovice.cz	Mgr. Trávníček Vladimír		2	1.2.3.5.	60	http://www.zsvitejovice.cz	
16	ZŠ Zbytiny	č. p. 2, 384 41	71004050	388 337 182	h.klodnerova@email.cz	Mgr. Staňková Petra		2	5	60		
7	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	12		426	
16	CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady:						0	130		4836	
Vimperk												
PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ												
	název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	ZŠ a MŠ Čkyne	č. p. 155, 384 81	68544120	388 423 218	zscykne@iol.cz	Mgr. Mauric Stanislav		9	9	360	www.zscykne.cz	
2	ZŠ,ZUŠ a MŠ Stachy	č. p. 253, 384 73	00583367	388 428 186	zs.stachy@centrum.cz	Mgr. Hodek Miroslav		7	9	200	www.zs.stachy.cz	
3	ZŠ a MŠ Šumavské Hoštice	č. p. 21, 384 71	71003541	388 421 118	zs_a_ms_hostice@centrum.cz	Mgr. Vaňková Petra		7	9	200	www.su-ma-va.cz	
4	ZŠ a MŠ Vacov	č. p. 38, 384 86	70873682	388 431 144	vacov.zs@seznam.cz	Mgr. Mráz Josef		8	9	250	www.zsvacov.cz	
5	ZŠ Vimperk	Smetanova 405, 385 01	47259477	388 412 205	zdenek.nha@zsvimperk.cz	Říha Zdeněk		13	9	750	www.zsvimperk.cz	
6	ZŠ Vimperk T.G.Masaryka	1.máje 268, 385 01	47259132	388 412 017	zstgm@centrum.cz	Mgr. Růckerová Dagmar		18	9	660	www.zstgmvimperk.cz	
7	ZŠ a MŠ Zdikov	č. p. 250, 384 72	00583383	388 426 784	zszdikov@seznam.cz	Mgr. Kyznar Václav		9	9	300		
7	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	71		2720	
MALOTŘÍDNÍ ZŠ												
	název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
8	ZŠ a MŠ Borová Lada	č. p. 37, 384 92	70990182	388 434 128	zs.borovalada@quick.cz	Mgr. Braunová Alena		2	5	40	www.zs-borovalada.eu	
9	ZŠ a MŠ Horní Vltavice	č. p. 19, 384 91	70986282	388 436 136	jaroslava.vavrova@seznam.cz	Mgr. Vávrová Jaroslava		2	5	40		
10	ZŠ a MŠ Strážný	č. p. 23, 384 43	70993424	388 437 137	zsstrazny@seznam.cz	Mgr. Hromková Klára		2	5	40	www.zsstrazny.cz	
11	ZŠ a MŠ Svatá Maří	č. p. 2, Vimperk385 01	70979537	388 415 624	zs.svata.mari@seznam.cz	Gaudníková Renata		2	5	30		
4	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	8		150	
11	CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady:						0	79		2870	

Strakonice

23		PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitelka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	1	ZŠ a MŠ Cehnice	č. p. 105, 387 52	70994285	383 389 128	zsmscehnice@seznam.cz	Mgr. Krohová Jana		9	9	145	www.zscehnice.cz	
2	2	ZŠ a MŠ Čestice	č. p. 148, 387 19	70940185	383 396 231	zscestice@tiscali.cz	Mgr. Kalová Martina		8	9	210	www.skolacestice.cz	
3	3	ZŠ a MŠ Katovice	Školní 284, 387 11	75001268	383 399 159	zs@katovice.strakonice.cz	Mgr. Kohout Pavel		9	9	350	www.zskatovice.wz.cz	
4	4	ZŠ Radomyšl	Školní 187, 387 31	70659265	383 392 295	zs.radomysl@o2active.cz	Mgr. Peší Jiří		9	9	270	www.zsradomysl.cz	
5	5	ZŠ Strakonice Čelakovského+Chelčického	Jezerní 1280, 386 01	47255897	383 322 129	reditel@zs.strakonice.cz	Mgr. Kolesová Jaroslava		21	9	700	www.zsffc.cz	
6	6	ZŠ Strakonice Dukelská	Dukelská 166, 386 01	47255838	383 313 231	posta@dukelska.strakonice.cz	Mgr. Vítěk Václav		36	9	975	www.dukelska.strakonice.cz	
7	7	ZŠ Strakonice J.z Poděbrad	J.z Poděbrad 882, 386 01	47255862	383 312 023	skola@podstr.cz	Mgr. Mráz Josef		17	9	525	www.podebradova.strakonice.cz	
8	8	ZŠ, Str. Povážská+Velké nám.+Lidická	Povážská 263, 386 01	70876240	383 335 787	zs_povazska@quick.cz	Mgr. Cháberová Jaroslava		13	9	630	www.povazska.wz.cz	
9	9	ZŠ a MŠ Štěkeň	Slatinská 155, 387 51	75000521	383 393 115	steken@tiscali.cz			9	9	220	www.zssteken.cz	
10	10	ZŠ a MŠ Volenice	č. p. 112, 387 16	75000539	383 394 181	zsvolenice@o2active.cz	Mgr. Brejchová Věra		9	9	180	www.volenice-zs.cz	
11	11	ZŠ Volyně	Školní 300, 387 01	70932549	383 372 042	zs.volyne@tiscali.cz	PaedDr. Jáchim František		16	9	600	www.zsvolyne.cz	
11		CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	156		4805	
		MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitelka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
12	1	ZŠ a MŠ Malenice	Na Návsi 31, 387 06	75000172	383 371 349	zs@skolamalenice.cz	Mgr. Vorel Zdeněk		3	5	50	www.skolamalenice.cz	
13	2	ZŠ a MŠ Novosedly	č. p. 64, Volenice 387 16	75000792	383 398 203	klozarova.zs.novosedly@seznam.cz	Mgr. Klozarová Marie		1	1,2,3,4.	25		
14	3	ZŠ a MŠ Střelské Hoštice	č. p. 10, 387 15	75000831	383 399 745	skola@zsstrelskehostice.cz	Mgr. Krejčí Roman		3	5	100	www.zsstrelskehostice.cz	
14		CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	7		175	
		CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	163		4980	

Blatná

		PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitelka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	1	ZŠ a MŠ Bělčice	nám.J. Kučery 69, 387 43	75000512	383 492 501	zs.belcice@iol.cz	Holub Antonín		9	9	180	www.zsbelcice.cz	
2	2	ZŠ Blatná J.A.Komenského	nám. Komenského 387, 388 01	70872490	383 422 094	zsiak.karikova@blatna.net	Mgr. Karíková Jiřina		20	9	660	www.zsiak-blatna.net	
3	3	ZŠ Blatná T.G.Masaryka	tř. T.G.Masaryka 520, 388 01	70872481	383 422 484	zstom@zstomblatna.cz	Mgr. Šampalková Marie		12	9	600	www.zstqmblatna.cz	
4	4	ZŠ a MŠ Sedlice T.G.Masaryka	Komenského 256, 387 32	75001128	383 493 454	reditel@zssedlice.cz	Mgr. Charvát Marek		9	9	250	www.zssedlice.cz	
5	5	ZŠ a MŠ Zábोří	č. p. 105, 387 34	75000971	383 494 425	zs.zabori@centrum.cz	Špátný Václav		9	9	288	www.zszabori.cz	
5		CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	59		1978	
		MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitelka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky	
1	1	ZŠ a MŠ Lnáře	č. p. 158, 387 42	71006265	383 495 292	zslnare@blatna.net	Mgr. Venclová Jitka		3	5	75	www.zs.lnare-obec.cz	
6		CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	3		75	
		CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	62		2053	

Vodňany

		PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	telefon	email	ředitelka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky		
1	1	ZŠ Bavorov	Ke Koupališti 332, 387 73	75000598	383 390 333	alois.gribac@zsbavorov.cz	Mgr. Gribáč Alois		9	9	200	www.zsbavorov.cz	
2	2	ZŠ Vodňany	Alešova 50, 389 01	63289938	383 311 310	reditel@zsavodnany.cz	Mgr. Škudla Pavel		20	9	560	www.zsavodnany.cz	
3	3	ZŠ Vodňany +Výstavní 1128	Bavorovská 1046, 389 01	62520075	383 313 413	zsb_vod@seznam.cz	Mgr. Horváth Ladislav		17	9	430	www.zsbvodnany.cz	
3		CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	46		1190	
		MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	telefon	email	ředitelka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www. stránky		
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	52		
3		CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	0		0	
		CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	46		1190	

Tábor												
33	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www stránky	
1	ZŠ Bechyně	Libušina 164, 391 65	70991766	381 211 032	info@zslibusina.cz	Mgr. Kožíšek Mian		11	9	450	www.zslibusina.cz	
2	ZŠ Bechyně	Školní 293, 391 65	70991723	381 213 016	1zsbeyhne@seznam.cz	Mgr. Pekař Jan		10	9	450	www.zsbeyhne.cz	
3	ZŠ a MŠ Borotín	č. p. 146, 391 35	71002464	381 285 833	zs_borotin@seznam.cz	Mgr. Josef Kubeš		7	9	140	www.zsborotin.cz	
4	ZŠ Chotoviny	Osvobození 47, 391 37	75000601	381 284 113	reditel@zschotoviny.cz	Mgr. Havlík Petr		10	9	200	www.zschotoviny.cz	
5	ZŠ a MŠ Choustník	č. p. 3, 391 18	47268034	381 592 120	zschoust@volny.cz	Ing. Krejza Karel		9	9	200	www.zschoust.cz	
6	ZŠ Chýnov	Gabrielovo nám. 16, 391 55	00582671	381 297 056	hanova@zschynov.cz	Mgr. Hánová Marie		18	9	500	www.zschynov.cz	
7	ZŠ a MŠ Jistebnice	Kostelní 93, 391 33	70887489	381 273 357	zsjist@volny.cz	Mgr. Petržel Dušan		9	9	250	www.zsjistebnice.cz	
8	ZŠ a MŠ Malšice	č. p. 232, 391 75	69561656	381 277 440	zsmalsice@seznam.cz	Mgr. Klíma Pavel		9	9	190	www.zsmalsice.cz	
9	ZŠ Mladá Vožice	Morávko nám. 25, 391 43	70941912	381 215 236	zsvozice@volny.cz	Mgr. Váchová Hana		18	9	520	www.zsvozice.cz	
10	ZŠ a MŠ Opařany	č. p. 165, 391 61	70890773	381 287 049	reditel@zs.oparany.cz	Mgr. Kravár Jiří		9	9	300	http://www.zs.oparany.cz	
11	ZŠ Planá nad Lužnicí	ČSLA 65, 391 11	00582727	381 291 289	zspn@seznam.cz	Mgr. Vellánová Hana		15	9	365	www.zsplana.cz	
12	ZŠ a MŠ Ratibořské Hory	č. p. 34, 391 42	70923094	381 283 088	info@zsrathory.cz	Mgr. Melicharová Irena		5	není 6.roč.	130	www.zsrathory.cz	
13	ZŠ a MŠ Sezimovo Ústí	9.května 489, 391 02	70938318	381 202 021	hana.hojdakova@quick.cz	Mgr. Peroutka Petr		15	9	340	http://1zs.sezimovousti.cz	
14	ZŠ Sezimovo Ústí	Školní nám. 628, 391 02	00582620	381 275 188	zs2su@volny.cz	Mgr. Helmová Zdeňka		14	9	450	http://www.zs2su.cz	
15	ZŠ a MŠ Sudomeřice u Bechyně	č. p. 64, 391 72	60062011	381 211 139	zssudo@volny.cz	Mgr. Benešová Irena		6	9	180	www.sudomerice.cz/skola	
16	ZŠ a MŠ Tábor	Helsinská 2732, 390 05	70877785	381 262 391	thel@volny.cz	PaedDr. Heršáková Alena	svob	20	9	1000	www.zshelsinska.cz	
17	ZŠ a MŠ Tábor	Husova 1570, 390 02	70877807	381 200 401	zshusovata@seznam.cz	Mgr. Zamřela Petr		29	9	960	www.zs-husova.tabor.cz	
18	ZŠ a MŠ Tábor	Mikuláše z Husí 45, 390 01	00582590	381 253 883	reditel@mikulasezhusi.cz	Mgr. Dagmar Havlíková		20	9	720	www.zsmikulasezhusi.cz	
19	ZŠ Tábor	Zborovská 2696, 390 03	00582859	381 233 108	zs5-tabor@volny.cz	Mgr. Vašíček Petr		27	9	980	www.zslabor.cz	
19	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	261		8325	
20	MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www stránky	
20	ZŠ a MŠ Dražice	č. p. 57, 391 31	75000580	391 001 636	zs-drazice@volny.cz	Mgr. Mrzena Petr		3	5	70	www.zsdrazice.cz	
21	ZŠ a MŠ Košice	č. p. 65, 391 17	70979511	381 270 235	skola@zskosice.cz	Mgr. Cábová Zuzana		2	1.2.3.4.	40		
22	ZŠ a MŠ Nadějkov	Pivovarská 141, 398 51	71010726	381 272 135	zsnadej.sekretariat@volny.cz	Mgr. Míhulová Regina		2	1.2.3.5.	120	www.skola.nadejkov.cz	
23	ZŠ Sezimovo Ústí	Švehlova 111, 391 01	70938300	381 263 169	zs3@sezimovo-usti.cz	Mgr. Havelková Jiřina		7	5	230	www.zssvehlovasu.cz	
24	ZŠ a MŠ Slapy	č. p. 34, 391 76	75001250	391 001 671	zsslapy@seznam.cz	Mgr. Sedláková Zdeňka		2	5	50	www.montessorislapy.cz	
25	ZŠ a MŠ Stádlec	č. p. 128, 391 62	70982805	381 287 767	zstadelec@seznam.cz	Mgr. Doležal Vladimír		1	5	40	www.stadlec.eu/zakadni-skola-a-materska-skola-stadlec	
26	ZŠ a MŠ Tábor-Čekanice	Průběžná 116, 390 02	75001209	381 281 301	zs.cekanice@volny.cz	Mgr. Hana Dolejší		5	5	150	www.zscekance.cz	
27	ZŠ a MŠ Tábor-Měšice	Mlkova 64, 391 56	75001187	381 253 340	zs_mesice@volny.cz	Mgr. Saláková Hana		5	5	100	www.zsmesice.cz	
28	ZŠ a MŠ Želeč	č. p. 66, 391 74	70988218	381 591 126	zs.zelec@seznam.cz	Mgr. Cába Petr		4	5	85	www.skola.obeczelec.cz	
28	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	31		885	
28	CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	292		9210	
Soběslav												
0	PLNĚ ORGANIZOVANÉ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www stránky	
1	ZŠ Soběslav	Komenského 20, 392 01	00582786	381 521 174	zssobkom@sobnet.cz	Mgr. Koldan Jaroslav		18	9	460	www.zs.sobnet.cz	
2	ZŠ Soběslav	Dr.E.Beneše 50, 392 01	00582841	381 524 015	skola@zs-ebeso.cz	Mgr. Říha Vlastimil		20	9	640	www.zs-ebeso.cz	
3	ZŠ a MŠ Tučapy	Tučapy 200, 391 26	75000784	381 594 711	tucapy@volny.cz	Mgr. Turín Lubomír		7	9	180	www.zsmstucapy.cz	
4	ZŠ Veselí nad Lužnicí	Čs. Armády 210/I, 391 81	70890838	381 581 735	vrankova@zsveseli.cz	Mgr. Vránková Iona		9	9	300	www.zsveseli.cz	
5	ZŠ Veselí nad Lužnicí	Blatské sídliště 23/I, 391 81	70893292	381 583 748	skola@1zs-veseli.cz	Mgr. Jan Fafík		18	9	670	www.1zs-veseli.cz	
5	CELKEM :	V plně org. ZŠ						0	72		2250	
0	MALOTŘÍDNÍ ZŠ název školy	adresa	IČ	telefon	email	ředitel/ka	žáků	tříd	roč.	kapacita	www stránky	
0	CELKEM :	V malotř. ZŠ						0	0		72	
5	CELKEM :	Ve všech ZŠ dohromady :						0	72		2322	

Červeně označené e-mailové adresy, mají školy, které odpověděly na dotazník.

Příloha II. Dotazník

Vzorový dotazník

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

Vážený pane řediteli, ředitelko,
jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách. Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty,
katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

ANO

Proč?.....

NE

Proč?.....

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolního vzdělávacího programu (kroužky, družina)?

ANO

Proč?....

Ne

Proč?.....

Příloha III. Vyplněné dotazníky

V příloze III. Jsou k nahlédnutí, některé dotazníky.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

Zš Fantova - Kaplice

Vážený pane řediteli,

jsm studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

ANO

Proč? Je součástí volitelného předmětu Esteticko-dramatická výchova, zařazujeme ji z důvodu nabídky volitelných předmětů, aby si každý žák mohl vybrat dle svých předpokladů, schopností, vloh či zájmů. Ve volitelných předmětech nabízíme nejen vzdělávání v oblasti jazyků, ale i v oblasti sportovní, technické a výtvarné.

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

Ne

Proč? Suplovali bychom volnočasové aktivity místního DDM, kde funguje velmi úspěšný dramatický kroužek, žáci 1. st. mají možnost realizovat se v naší škole v oblasti hudební – pěvecký sbor.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

Zš Stádlec - Tábor

Vážený pane řediteli, vážená paní ředitelko

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Vyplnění Vám nezabere více jak 5 minut Vašeho času. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

ANO

Proč?....Protože integruje několik předmětů (ČJ , TV, HV, VV resp. další) při přípravě scének, pořadů a umožňuje prakticky využít a prohloubit učivo zábavnou formou.

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

ZŠ Hořice – Český Krumlov

Vážený pane řediteli, vážená paní ředitelko

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Vyplnění Vám nezabere více jak 5 minut Vašeho času. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

NE

Jsme málotřídní škola pouze s prvním stupněm. V loňském školním roce jsme měli 32 žáků, v letošním 26. Paní učitelka, která by byla schopná dramatickou výchovu učit, teprve dokončovala studium na pedagogické fakultě. I když se dramatikou zabývá a několik vyučovacích hodin takto odučila, neměla by dostatek prostoru pro dokončení studia a zároveň pro zavádění dram. výchovy do vyučovacího procesu. V budoucnu o zařazení do ŠVP uvažujeme.

(Poznámka: Podle mého názoru je důležité, aby takovouto výchovu vedl někdo, kdo k ní má vztah a baví ho to. V málotřídní škole je problém pokrýt všechny možné oblasti pouze 2 – 3 učiteli.)

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

ANO

V naší ZŠ výše zmíněná paní učitelka vede už 4 roky divadelní kroužek. Před tím vedla jiné kroužky s dramatickou výchovou cca 10 let. Ohotnický hraje divadlo. Naše školní

besídky mají pod jejím vedením veliký ohlas u rodičů žáků. Mám dojem, že naši žáci by mohli se ztvárněním nejen předvánočních „pohádek“ vystupovat i pro veřejnost.

Žáci naší školy se dvakrát účastnili recitačních přehlídek – 1x krajské kolo.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

Zš Jarošov nad Nežárkou – Jindřichův Hradec

Vážený pane řediteli, vážená paní ředitelko

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Vyplnění Vám nezabere více jak 5 minut Vašeho času. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

NE

Jsme málotřídní škola s 1.stupněm a náš ŠVP je zaměřen na environmentální výchovu a výchovu ke zdravému životnímu stylu. Dramatická výchova se však prolíná mnoha předměty – český jazyk, sloh, prvouka. ...

Dramatická výchova je dále zařazena do mimoškolních aktivit – Dramatický kroužek (1x týdně 2 hodiny).

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

ANO

Dramatický kroužek s menší přestávkou funguje na naší málotřídní škole již řadu let. Děti je velmi oblíben. Ve spolupráci se školou vystupuje „dramatik“ na veřejných vystoupeních pořádaných školou. Vedení je zajištěnou kvalifikovanou pedagožkou, která zároveň působí na ZUŠ Jindřichův Hradec.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

ZŠ Chyšky - Milevsko

Vážená paní ředitelko,

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

NE

Je vedena 10 let jako zájmový útvar. Kapacita 30 žáků.

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

ANO X

Je vedena 10 let jako zájmový útvar. Kapacita 30 žáků.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

ZŠ Svobodná - Písek

Vážený pane řediteli, vážená paní ředitelko

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Vyplnění Vám nezabere více jak 5 minut Vašeho času. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

ANO

Proč?.....Waldorfské školy pracují často s prožitkem dítěte, snaží se aby fenomény poznalo nejen rozumem, ale všemi možnými částmi své bytosti. Dramatizace se využívá i v jiných předmětech než jen dram. výchova. Ve dram. výchově se děti učí kultivovaně projevat svou osobnost, prostředek psychohygieny, silný je aspekt sociální-spolupráce celé tříd, každý přispívá ke zdárné práci, nezáleží jen na inteligenci. Učí se zvládnout zadaný úkol ve stanoveném čase, být tvořiví a pružně reagovat atd. To vše použijí v celém budoucím životě. Waldorf intenzivně pracuje s rozvíjením umělecké stránky dítěte.

.

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

ANO

Proč?....Naše škola má již mnoho let dětský kroužek dramatické výchovy Culiček, který zejména nacvičuje představení pro MŠ, ZŠ i veřejnost. Dále při škole pracuje

ochotnický divadelní soubor Copánek, zde pracují dospělí a zabývá se loutkovými i činoherními kusy, hraje pro veřejnost, MŠ, ZŠ.

Je přínosné, když děti mohou dále rozvíjet to, co při hodinách dramatiky začaly. Někdy soubory spolupracují, silný sociální aspekt.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

ZŠ Strunkovice nad Blanicí- Prachatice

Vážená paní ředitelko,

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

NE

Proč? Jako samostatný předmět ne, není, kdo by předmět učil. Dramatizují se pohádky na prvním stupni při čtení a literární výchově.

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

Ne

Proč? Není zájem ze strany dětí.

Dotazník „Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji“

ZŠ Hosín – České Budějovice

Vážený pane řediteli, vážená paní ředitelko

jsem studentem Jihočeské univerzity a v této době pracuji na své bakalářské práci. Tématem bakalářské práce je využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji.

Cílem výzkumu je zmapovat současnou nabídku a možnosti dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji při vyučování nebo při volnočasových aktivitách.

Byl bych velmi rád, kdybyste se vyplněním tohoto dotazníku podílel(a) na výzkumu této problematiky. Vyplnění Vám nezabere více jak 5 minut Vašeho času. Své odpovědi (ANO-NE), prosím, zaškrtněte „**tučně**“ a do volných políček se rozepište.

Děkuji Vám za čas, který jste věnoval(a) vyplnění dotazníku.

Petr Kropáček student Jihočeské univerzity, Teologické fakulty, katedry pedagogiky

1. Je dramatická výchova zařazena ve Vašem školním vzdělávacím programu?

NE

Proč?..... To, co ostatní pojmenovávají „dramatickou výchovou“ je naprosto přirozenou součástí každého dítěte práce s ním. Setkávají se s ní v prvouce, hudební výchově, při akcích, které tu máme....Je to běžná metoda, kterou využíváme.

2. Je dramatická výchova zařazena do mimoškolní vzdělávací program (kroužky, družina)?

ANO

Proč?....Protože je to obor, který naše děti zajímá, rozvíjí je, baví je, učí je mnohým dovednostem, které využívají v běžném životě. Dává jim nevšední zážitky, kdy to, co se naučí, mohou ukázat i ostatním. Je to oblast, která naplňuje jak dítěte, tak i učitele

Abstrakt

KROPÁČEK, P. Využití dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji. České Budějovice 2013. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Mgr. Jiří Pokorný.

Klíčová slova: dramatická výchova, cíle dramatické výchovy, základní škola, plně organizované školy, malotřídní školy

Hlavním tématem této bakalářská práce je zjištění využívání dramatické výchovy na základních školách v Jihočeském kraji. Jsou to školy, u kterých je zřizovatelem obec, město, kraj nebo stát. V první kapitole vymezují důležité základní pojmy, v druhé se zabývám dramatickou výchovou, jejími cíli a metodikou. V třetí kapitole se seznámíme s osobností pedagoga a jeho kompetencemi.

Čtvrtou, a v této práci nejdůležitější kapitolou je praktická část, která obsahuje dotazníkové šetření. Cílem dotazníku je zjistit, jak a jestli vůbec se dramatická výchova využívá ve výuce nebo v mimoškolních aktivitách (družina, kroužky) na základních školách v Jihočeském kraji.

Abstract

Application of Dramatic Education at Primary Schools in the South Bohemian Region

Key words: dramatic education, goals of dramatic education, primary school, fully organized school, class for children of different age

The thesis deals with the application of dramatic classes at primary schools in the South Bohemian region which are mainly established by the government, region, town or municipality. It consists of four chapters. In the first one the basic concepts are defined. The methodology, targets and dramatic education as such are explained and described in the second. The next chapter concerns the teachers and their competencies. The last chapter introduces the most important section of the thesis - the practical part in form of a questionnaire survey. Its goal was to determine whether the drama classes are used at schools in the South Bohemian region for both learning process and other activities organized by the school.